

АРХІВНА УКРАЇНКА У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

ПОПЕРЕДНІЙ
АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК МАТЕРІАЛІВ

Уклала
Джанет М. Хартлі

АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
АРХЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ
ВІДДІЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ІСТОРІЇ
ЛОНДОНСЬКОЇ ШКОЛИ ЕКОНОМІКИ ТА ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

АРХІВНА УКРАЇНІКА У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

*ПОПЕРЕДНІЙ
ОГЛЯД*

ARCHEOGRAPHIC COMMISSION
INSTITUTE OF UKRAINIAN ARCHEOGRAPHY
ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE

DEPARTMENT OF INTERNATIONAL HISTORY
LONDON SCHOOL OF ECONOMICS AND POLITICAL SCIENCE

Reference Aids for Ukrainian Studies
Issue 25

(Archival Ucrainica Abroad, 2)

DOCUMENTARY SOURCES
RELATING TO UKRAINE
IN REPOSITORIES IN THE UNITED
KINGDOM

A PRELIMINARY CHECK-LIST

Compiled by
JANET M. HARTLEY

Kiev-London
Ukrainian studies
1993

АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
АРХЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ
ВІДДІЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ІСТОРІЇ
ЛОНДОНСЬКОЇ ШКОЛИ ЕКОНОМІКИ
ТА ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

Науково-довідкові видання з історії України
Випуск 25

(Архівна Україніка за межами України, № 2)

АРХІВНА УКРАЇНІКА У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

ПОПЕРЕДНІЙ
АНОТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК МАТЕРІАЛІВ

Уклала
ДЖАНЕТ М. ХАРГЛІ

Київ–Лондон
Українознавство
1993

Укладений Джанет М.Хартлі довідник подає стислий огляд колекцій з України у Великобританії. Містить короткий перелік документальних матеріалів, що безпосередньо стосуються України й українців і зберігаються у 62 сховищах – національних архівах, бібліотеках і музеях, архівах графств, банків, фірм, наукових, мистецьких та учбових асоціацій, місіонерських та релігійних організацій і т.ін.

Довідник продовжує серію “Архівна Україніка за межами України” в рамках програми “Архівна та рукописна Україніка”, розпочату довідником проф. Богдана Кравченка (Канада) “Архівні матеріали з історії України в Канаді” (Київ; Едмонтон, 1990).

Переклад з англійської,
редакція

*Ольга Тодійчук
Тетяна Ананьєва*

Відповідальний редактор
Науковий редактор

*Павло Сохань
Геннадій Боряк*

Оригінал-макет підготували

*Олена Сокальська
Петро Кошуків*

*Видавництво "Українознавство" створено за участю Фонду Катедр
Українознавства (ФКУ), заснованого 1957 року при Гарвардському
університеті (США). Програма українознавчих досліджень, фундатором
якої є ФКУ, фінансується за рахунок благодійницьких пожертв
українських громад США та Канади*

*Серія "Науково-довідкові видання з історії України"
в рамках Державної програми фінансується Державним комітетом України
з питань науки і технологій*

ISBN 5-7702-0439-7

- © Джанет М. Хартлі. Відділення міжнародної історії Лондонської школи економіки та політичної науки, 1993
- © Ольга Тодійчук, Тетяна Ананьєва: переклад, редакція. Інститут української археології АН України, 1993

Archival Ucrainica in the United Kingdom

The survey of documents and manuscripts in the United Kingdom relating to Russia and the former Soviet Union

A three-year research project at the School of Slavonic and East European Studies, University of London, resulted in the publication in 1987 of the volume *Guide to Documents and Manuscripts in the United Kingdom Relating to Russia and the Soviet Union* (Mansell Publishing Ltd, London) by Janet M. Hartley. The material recorded was collected between 1982 and 1985. Included in the volume are entries from the major national archives, libraries and museums, county and municipal record offices, university and public libraries, museums of the armed forces, banks, firms with trading connections with Russia and the Soviet Union, and archives of political parties, trade unions, scientific, artistic and learned associations, missionary and religious organizations and cultural and charitable societies. Over eight hundred enquiries were sent to these repositories in England, Wales, Scotland, Northern Ireland and the Channel Islands and 331 positive replies were received. Material was recorded in person in over one hundred repositories, including all the major national collections – in the other cases the material was supplied by post by archivists and librarians. There was no systematic attempt to record papers in private ownership but the collections of eighteen private individuals are listed in an appendix, as are the private holdings which are described in the printed reports of the Royal Commission on Historic Manuscripts or listed in the National Register of Archives in London and the National Register of Archives (Scotland) in Edinburgh. The largest holding of archival material in the United Kingdom is the Public Record Office. No attempt was made to itemize records relating to Russia and the Soviet Union in this repository, although main classes of records which hold relevant material were described. The Public Record Office is well served by guides and finding aids and these have been listed in the *Guide*.

The survey covered Muscovy, the Russian Empire and the Soviet Union without date limitations. Contacts between England and Russia were formally established in 1553 when the ship the *Edward Bonaventure* reached the White Sea during an attempt to discover a northern passage to the Indies and China. The captain, Richard Chancellor, was invited to Moscow where he presented a letter from King Edward VI to Tsar Ivan IV and in return received permission from Ivan IV for English ships to enter Russian waters. Although a small number of earlier documents have found their way into British repositories, comprehensive documentary material relating to Muscovy dates from the middle of the sixteenth century. The holdings in the United Kingdom are

particularly rich for the nineteenth century and the first half of the twentieth century. More recent material is also recorded in the *Guide* but restrictions on access (British public records are normally closed for thirty years) and the extent of private holdings which have not yet been deposited means that later coverage is more patchy. The largest collections relating to Russian Empire and the Soviet Union proved to be, not surprisingly, diplomatic, military and naval records (especially concerning the Crimean War) but substantial holdings relating to trading, business, religious, missionary, scientific and cultural contacts between the United Kingdom and Russia were also recorded. In general, the survey illustrated the great extent and wide range of contacts between the United Kingdom and the Russian Empire and the Soviet Union over five centuries and, it is hoped, the publication of the *Guide* will facilitate research in many fields.

Material relating to Ukraine in repositories in the United Kingdom

Material relating to Ukraine and Ukrainians has, on the whole, only been included when it relates to the land and people within the Russian Empire and the Soviet Union. The distinction between different parts of the Russian Empire and separate Soviet Republics is frequently not made in the titles of collections in British archives or in the finding aids prepared by archivists and librarians on which this survey heavily depended. Thus, descriptions such as "travels in Russia", "trade with Russia", "papers relating to the USSR", "correspondence with Soviet scientists", for example, might contain information relating to non-Russian lands and individuals. The only way to be certain of the precise coverage of each collection listed in the *Guide* would be to examine each record individually. Pressure of time meant that this was beyond the scope of the survey. It should be noted, however, that the list below of documentary material relating to Ukraine only includes material which specifically refers to Ukraine or Ukrainians and there will be further material relating to Ukraine in general Russian and Soviet collections. In particular, the Public Record Office, as noted above, has not been systematically described in this survey and without doubt contains much material on Ukraine in the classes of documents relating to Russia and the Soviet Union. In addition, there will be material relating to Ukrainians in the classes of records in the Public Record Office and elsewhere relating to Poland and Austria and the Austro-Hungarian Empire, which have not been included in this survey. Furthermore, no systematic attempt was made to include private collections and there are no specifically Ukrainian materials noted in the small number of private holdings included in an appendix to the volume. Some non-Russian associations and scholarly institutions were approached in the United Kingdom. Negative replies were received from the Association of Ukrainians in Great Britain (but see the entry for Westminster Diocesan Archives in the list below) and the Shevchenko Library and Museum in London.

Despite the limitations mentioned above, it is possible to make some generalizations about the strength of collections relating to Ukraine in the United Kingdom. The largest number of documents relate to the participation of Great Britain in the Allied intervention in South Russia at the end of the First World War (these documents probably also refer to the Crimea and possibly to the Caucasus; there are several hundred documents in the *Guide* relating to the Crimean War which have not been listed here unless they specifically relate to Odessa). These documents are held mainly in special museums and archives of the British navy, air force and army as well as in the museums of individual regiments which participated in this campaign, and include tape recordings of reminiscences as well as memoirs, letters and photographs. There is a substantial collection of material relating to British firms which traded in Ukraine or which used Odessa as their means of access to the Russian market. Most of these records have now been deposited in county record offices as very few British firms keep their own archives. Religious and missionary records are extensive in the United Kingdom. Many of these records relate to missionary activities in the more inaccessible parts of the Russian Empire, in particular in Siberia, but there are a smaller number of records concerning agents, chaplaincies and relief operations (by the Quakers in the 1920s and 1930s) in Ukraine. There are also substantial Jewish records in this country all of which hold considerable material relating to Ukraine. Many British organizations systematically collect information relating to the Soviet Union (for example, the Labour Party, the Trades Union Congress, the British Broadcasting Company) which includes material on Ukraine. In addition, there are miscellaneous letters, diaries and photographs by consuls, travellers and visitors relating to Ukraine and Ukrainians deposited by chance in many large and small repositories throughout the United Kingdom. It is hoped that the following list will give some indication of the richness of British holdings concerning many aspects of contacts between Britain and Ukraine in particular and Britain and the Russian Empire and the Soviet Union in general.

Documents recorded in the *Guide to Documents and Manuscripts in the United Kingdom Relating to Russia and the Soviet Union* relating to Ukraine

Access to the repositories, and collections within repositories, listed below is normally by written application to the Archivist or Librarian. Published finding aids have been noted; most repositories have card indexes or manuscript lists of collections which are made available to readers in the reading rooms. Class marks of collections and items within collections have been given where they exist. Public documents are normally closed for thirty years.

NATIONAL LIBRARY OF WALES

**Department of Manuscripts and Records
Aberystwyth
Dyfed SY23 3BU**

Handlist of Manuscripts in the National Library of Wales, 4 vols (1943-); Annual Reports (1909-).

Herbert Lloyd-Jones papers (NLW MS 10779D). Typescript copy of article by Herbert Lloyd-Jones "The Ukrainian Minority in Poland", c. 1935.

Lleufer Thomas MSS (NLW MSS 3601-3640). Two lists of Welsh families in "Hughesofka" (Donetsk) and correspondence, 1896 (NLW MS 3617E).

BIRMINGHAM UNIVERSITY LIBRARY

**Special Collections Department
Main Library
University of Birmingham
PO Box 363
Birmingham B15 2TT**

Shishkin Papers. Papers of Nikolai Pavlovich Shishkin include letters and writings of N.V.Gogol' (SP 53-6).

ROYAL SIGNALS MUSEUM

**Blandford Camp
Blandford
Dorset DT11 8 RH**

Report of signals with the British Military Mission to South Russia, c. 1919 (331. 21/23).

Memorandum of signal service, diary and stores account for South Russia and Constantinople, 1919 (331. 21/25).

Miscellaneous papers regarding communications in South Russia, 1919-20 (331.21/27).

Official reports on the signal service in South Russia, May 1919-March 1920 (331.21/28).

Rules and notes for guidance for the British Military Mission, South Russia (331.21/29).

BRISTOL UNIVERSITY LIBRARY

University of Bristol
Tyndall Avenue
Bristol BS8 1TJ

Teichman Family Papers. Typescript draft of life of Ivan Mazeppa, 1928, and description of the Cossacks of the Ukraine, 1931 (DM 518).

CAMBRIDGE UNIVERSITY LIBRARY

West Road
Cambridge CB3 9DR

A Catalogue of the Manuscripts Preserved in the Library of the University of Cambridge, 5 vols (1856-67; photographic reprint 1980); A.E.B. Owen, *Summary Guide to Western Manuscripts (other than Medieval) since 1867* (1966).

Rutherford Papers (Add. MS 7653). Correspondence of Ernest Rutherford, Baron Rutherford of Nelson, with the Lenin Electro-Technical School in Kiev (K 27).

Military journal and account book of the garrison at Kinburn, 1853, Russian (Add. MS 7952).

Archives of the British and Foreign Bible Society. Correspondence from BFBS agents including from John Melville (Odessa, 1839-67), James Watt (Odessa, 1867-82), Michael Morrison (Odessa, 1882-95). Committee and Sub-Committee minutes and Editorial Subject Files include records on translations of the Bible into Ukrainian. Papers relating to translation work by émigrés are closed for fifty years.

CHURCHILL COLLEGE ARCHIVES CENTRE

Churchill College
Cambridge CB3 0DS

Aubrey Leo Kennedy papers (LKEN). Journals as diplomatic correspondent of *The Times* include sketch of Hitler's plan to overrun Turkey and seize Baku and the Ukraine, 1941 (24).

Philip John Noel-Baker papers (NBKR). Correspondence on minority groups in Poland and the Ukraine, 1931-3 (4/560-1).

TRINITY COLLEGE LIBRARY

Cambridge CB2 1TQ

M.R.James, *Catalogue of the Western Manuscripts in the Library of Trinity College Cambridge*, 3 vols (1900-04).

Eight letters by G.Mathew, consular official in Odessa, 1858 and n.d.

GLAMORGAN ARCHIVE SERVICE

Glamorgan Record Office
County Hall
Cathays Park
Cardiff CF1 3NE

Dillwyn & Jones papers (D/D DJ). Mining engineers. Notebook regarding collieries and coke works on property in Nikolaevka in southern Russia.

Copies of eight photographs of the family and friends of the Hughes family who founded the iron town of Iuzovka (Donetsk) (D/DX 409/1-8).

DUNDEE UNIVERSITY LIBRARY

Archives Department
University of Dundee
Dundee DD1 4HN

Low and Bonar Ltd papers (MS 24). Jute and flax manufacturers of Dundee. Letter-book containing correspondence with Jules Gay and Messrs Segesser and Ericks in Odessa and Nikolai Novikov in Kiev, 1910-15(/4).

James F.Low (Engineers) Ltd papers (MS 89). Textile engineers of Monifieth, near Dundee. Machine description and order books include references to firms in Khar'kov, mainly early twentieth century.

Julius Salomon & Co. (MS 12). Linen manufacturers of Dundee. Reports by B.Steinitz and A.Schapiro from Odessa, 1876-84 (/6).

UNIVERSITY OF DURHAM, DEPARTMENT OF PALEOGRAPHY AND DIPLOMATIC

University of Durham
5 The College
Durham DH1 3EQ

Ponsonby Papers. Three letters to John William Ponsonby from James Yeames, Consul-General in Odessa, 1834-41. Access to collection is restricted as it is in the process of being listed.

NATIONAL LIBRARY OF SCOTLAND

Department of Manuscripts
George IV Bridge
Edinburgh EH1 1EW

Catalogue of Manuscripts acquired since 1925, vols 1-4, 6 (1938-84); *Accessions of Manuscripts 1959-64* (1965); *Accessions of Manuscripts 1965-70* (1971); *Annual Reports*.

Blackwood Papers (MSS 4001-940). Papers of the publishing house of William Blackwood and Sons include "A Correct Account of the Escape of James Henry Attwood and his Family from Odessa in the South of Russia" (MS 4762) and corrected proofs of "The Attaman: a Tale of the Kosaks" by J. E. de Laskowska, 1885 (MS 4816 f.25).

MS volume entitled "The Journey Rout[e] of Her Imperial Majesty from Charkoff thro' the Government of Kursk to Moscow... By the Governments Geometrician & Land Measurer Basshiloff 1787", covering Catherine II's journey to southern Russia (MS 19419).

THE MITCHELL LIBRARY

Rare Books and Manuscripts Department
201 North Street
Glasgow G3 7DN

Archibald Smith of Jordanhill papers (TD 1). Letters and postcards from Margaret Smith to her mother describing her visit to Odessa, Oct.-Dec. 1903 (/970).

KESTON COLLEGE

**Heathfield Road
Keston
Kent BR2 6BA**

Religious *Samizdat*. Collection and Press Archive may include material on the Ukraine

THE BROTHERTON LIBRARY

**University of Leeds
Leeds LS2 9JT**

Leeds Russian Archive:

R.Davies, *The Leeds Russian Archive 1982-1984: A Progress Report* (1984); R.Davies, *The Leeds Russian Archive 1984-1985: Second Progress Report* (1985).

Copies of family history, official documents and photographs of the Knox and Spearing families of St Petersburg and Odessa, 1890s-1910s (Acc.No. 2.4.64).

TS of monograph on Gogol' by Janko Lavrin (Acc.No.2.4.22).

Peter Liddle's 1914-18 Personal Experience Archives

(Location in the *Guide* given as Sunderland Polytechnic; these records have now been moved to the Brotherton Library)

Memoirs, diaries, photographs and tape recordings of experiences in the Allied intervention in South Russia of the following: Gen. Sir Evelyn Barker (photographs and tape recording); Col.Sir Hugh Boustead (letters, recollections, tape recording); Pte G.W.Brown (tape recording); Capt. R.Bruce (letters); Brig. H.V.Collingridge (tape recording); Dr L.Duncan Porteous (correspondence); William Gibson, 2nd Baron Ashbourne (tape recording); Dr J.G.Gilruth (tape recording); Lt-Col. J.Haigh (filed messages, maps, diary, papers, tape recording); Maj.-Gen. Sir Edmund Hakewill-Smith (letters, tape recording); W.T.Henson, RN (recollections and photographs); 2nd Lt A.Hooper (letters); Wg/Cdr M.Jenks (papers and recollections); L.H.Kemp (tape recording); J.Lawson (photographs, tape recording); Cdr C.H.Longden Griffiths, RN (recollections); Maj. M.K.Mackay (recollections); 2nd Lt. L.R.Missen (papers, tape recording); Maj.-Gen. R.C.Money (photographs, tape recording); Sir Alfred Norris (papers); Capt.H.de L.Penfold (recollections); Maj.-Gen. F.C.Poole (report); Cdr R.H.S.Rodger, RN (recollections); Capt. C.Swinley (tape recording); Lt-Col. J.Symons (official papers); F.Theodore (papers and diary); Rear-Adm. A.D.Torlesse (letters, log, photographs, tape recording); Maj.-Gen. D.A.L. Wade (recollections, photographs, tape recording); Prof. G.R.Wilson Knight (tape recording); Maj.-Gen. G.N.Wood (tape recording).

Letter from Sister E.G. Evans from a British Red Cross Unit in Odessa, 23 July 1917.

Typescript extracts from letters of P.Helyar as Consul in Petrograd and Odessa, 1916-17.

Recollections by Dr C.Nicory of his service with a British Medical Unit in Romania and South Russia from 1916.

EAST SUSSEX RECORD OFFICE

**The Maltings
Castle Precincts
Lewes BN7 1YT**

Records of the Shiffner family of Coombe Place, Hamsey (SHR). Map and chart of the coasts between Ochakov, Nikolaev, Kherson and southern Russia by James Wyld, 1855 (3681).

LINCOLNSHIRE ARCHIVES OFFICE

**The Castle
Lincoln LN1 3AB**

Deposit from John H.Rundle Ltd (Rundle).Records of William Foster and Co. of Lincoln, agricultural engineers, include specification book with notes of foreign orders and requirements for Odessa, c.1900, with extracts from agents' letters (1/18).

Ruston and Hornsby Ltd of Lincoln, Engineers, papers (Ruston). Presentation album to Mr Jahn of Odessa, 1914.

Records of Taylor, Glover and Hill of Epworth, Solicitors (TGH). Correspondence between Morris, Little & Son of Doncaster, sheep-dip manufacturers, and H.Lassen, their agent in Odessa, 1896-7 (2/L Box 2.).

LIVERPOOL CITY LIBRARIES

**William Brown Street
Liverpool L3 8EW**

Derby Family Papers (920 DER). Letters from Eustace Clare Grenville Murray, Consul-General in Odessa, to Lord Stanley, 1866-8.

Typewritten message of greeting from the Mayor of Odessa to the Lord Mayor of Liverpool, 26 Jan. 1972, Russian (352 MD 32). (Liverpool is the twin town of Odessa.).

Material presented to the Liverpool Civic Delegation to Odessa, June 1975, including pamphlets in Russian and copies of wartime photographs (Acc. 2876).

BOARD OF DEPUTIES OF BRITISH JEWS

Woburn House
Upper Woburn Place
London EC1H OEP

Emanuel Papers (B2). Papers of C.H.Emanuel include papers relating to the Beilis trial in Kiev, 1912-13 (/9/16-16 a).

Coded Series (B4) Correspondence relating to Ukrainian Jews, 1935-8 (/U9).

Grey Series (B6). Papers on Jews in the Ukraine, 1959-60 (/3/23).

Foreign Affairs Committees and Joint Foreign Committee (C11). Correspondence relating to Jews in Russia, the Ukraine and Poland, 1917-19 (/3/13/3), the Federation of Ukrainian Jews, 1920-4 (/6/3), the Ukraine, Bessarabia and Russia, 1920-3 (/12/122), Cossack pogroms c. 1916 (/12/119).

THE BRITISH ARCHITECTURAL LIBRARY

Royal Institute of British Architects
66 Portland Place
London W1N 4AD

Drawing of the town theatre in Odessa by Ferdinand Fellmer and Herman Helmer, n.d.

Three drawings by Evgenii Rosenberg for a town planning competition in the Ukraine, 1932.

BRITISH LIBRARY

Department of Manuscripts
Great Russell Street
London WC1B 3DG

Manuscript and published catalogues and card indexes are listed in M.A.E. Nickson, *The British Library: Guide to the Catalogues and Indexes of the Department of Manuscripts* (1982). See also: *Catalogues of Additions to the Manuscripts, 1836-1955* (1843-); *Catalogue of Manuscripts in the British Museum: The Burney Manuscripts* (1840); *A Catalogue of Manuscripts in the Cottonian Library Deposited in the British Museum*, 4 vols (1808-12); *A Catalogue of the Harleian Manuscripts (1-7630) in the British Museum*, 3 vols (1808-12); *Catalogue of Western Manuscripts in the Old Royal and King's Collections* 3 vols (1921); *A Catalogue of the Lansdowne Manuscripts in*

the British Museum (1819); S.Ayscough, *A Catalogue of Manuscripts Preserved in the British Museum* (1782); E.J.L. Scott, *Index to the Sloane Manuscripts in the British Museum* (1904); *Catalogue of the Stowe Manuscripts in the British Museum*, 2 vols (1895-6); *Register of Microfilms and Other Photocopies in the Department of Manuscripts* (1976); *Catalogue of the Manuscript Maps, Charts and Plans, and of the Topographical Drawings in the British Museum*, 3 vols (1844-59; reprinted 1962); *Catalogue of Maps, Prints, Drawings etc. forming the Geographical and Topographical Collection attached to the Library of His Late Majesty King George the Third*.

Map of the course of the Dniestr to the Black Sea (Add. 15329).

Music of Maksim Berezovskii, composer to Catherine II, including Psalm 51 and "Konsert sochinieniia Berezovskaia" (Add. 24288 ff.1, 97).

Plan of the Russian siege of Ochakov, 1788 (Add. 27392 I)

Four official letters to Gen.Kokhanovich, Commandant of the fort of Kinburn, during the Crimean War, 1854-5, Russian (Add. 44085 ff. 57-64).

Documents relating to the Russian garrison at Kherson, 1786, Russian (Add. 60753 U).

Facsimile of "Mala Knizka" by T.G.Shevchenko, Kiev 1963 (Facs. 623).

Three views near Kiev (K.top.112.92 a-c).

Plan of the town of Ochakov and a Turkish Arsenal (K.top. 112. 113).

Plan of Kinburn showing the place as surrendered to Russia in June 1736 (K.top.112.114).

BRITISH LIBRARY OF POLITICAL AND ECONOMIC SCIENCE

Manuscript Department

The London School of Economics and Political Science

10 Portugal Street

London WC2A 2AD

J.Perceval ed., *A Guide to Archives and Manuscripts in the University of London* vol.1 (1984), pp. 1-35.

George Lansbury papers (LANSBURY). Correspondence with Kliskko in Odessa (8.171).

CABLE AND WIRELESS PLC ARCHIVES

**Public Relations Department
Cable and Wireless plc
Mercury House
Theobalds Road
London WC1X 8RX**

Black Sea Telegraph Company Limited. Photographs and plans of Odessa; log-books and charts of cable laying in the Black Sea.

GUILDHALL LIBRARY

**Aldermanbury
London EC2P 2EJ**

Baring Brothers and Co. Ltd (MSS 18, 321-50). Correspondence relating to Russia concerning loans, accounts, purchases, interest rates, railways and finance with representatives and firms in St Petersburg, Odessa and the Baltic States, 1825 – c. 1870 (MS 18, 321/HC.10).

Hambros Bank Ltd (MSS 19,031-223). Correspondence relating to the Kursk-Khar'kov-Azov railway, 1872 (MS 19,159) and Odessa harbour improvements; 1910-11 (MS 19,162).

Chaplaincy of the British Factory (Russia Company) in Moscow, Archangel, Kronstadt, Odessa and St Petersburg (MS 11,192-7, 11,224 A, 11,751, 19,230, 19,891). Registers of baptism, marriages and burials in Odessa, 1883-1918 (MS, 11,197), correspondence relating to the transfer of the Odessa registers from London to Gibraltar, 1942 (MS 11,224 A).

HOUSE OF LORDS RECORD OFFICE

**House of Lords
London SW1A OPW**

M.F.Bond, *Guide to the Records of Parliament* (1917); M.F.Bond, *A Short Guide to the Records of Parliament* 3rd edit. (1980); P.Ford and G.Ford, *A Guide to Parliamentary Papers* (1972); *General Indexes to the House of Lords Journals*, 18 vols. (1509-1649,

1660-1973); *Catalogue of Papers Printed by Order of the House of Commons, 1731-1800*; *Collected Indices of the Journal of the House of Commons (1547-)*; S.Lambert ed., *List of House of Commons Sessional Papers, 1701-1750 (1968)*; *House of Commons Sessional Papers of the Eighteenth Century, 2 vols (1965-6)*.

Law (Bonar Law) Papers (**Hist. Coll. 191**). Comments by the British Vice-Consul at Kiev on the situation in Russia, early twentieth century.

Stansgate Papers (**Hist. Coll. 141**). Papers of William Wedgwood Benn, 1st Viscount Stansgate, regarding the Ukraine and Soviet relations with Poland, 1941-3 (**ST/241/3-4, /242/1-4, /281/9**).

There are additional material relating to the Ukraine in the House of Lords Papers (Acts of Parliament, Committee Minute Books, Journals, Main Papers of Sessional Papers) and the House of Commons Papers (Bills, Journals, Sessional Papers).

IMPERIAL COLLEGE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY ARCHIVES

Room 455
Sherfield Building
Imperial College
London SW7 2AZ

J.Perceval ed., *A Guide to Archives and Manuscripts in the University of London* vol.1 (1984), pp. 36-47.

Thomas Huxley papers. Letters to Huxley from V.V.Zalenskii in Odessa, 1883 (**29.273**)
 W.R.Dawson, *The Huxley Papers* (1946).

IMPERIAL WAR MUSEUM

Department of Documents
Lambeth Road
London SE1 6HZ

Group Capt.J.L.Airey. Pilot's flying log-book, two MS diaries and a few other papers covering his flying duties with No. 221 Squadron RAF in South Russia, Dec. 1918 - Dec. 1919.

Cdr. J.Bostock. Microfilm copy of letters whilst serving as a Lt in HMS *Ajax* on the Mediterranean Station, describing the intervention in South Russia, 1920-1. Handlist available.

W.Daly. Copy of MS autobiography including service in HMS *Barryfield* in the Black Sea during the Allied intervention.

Vice-Adm. J.W.Durnford. Typescript autobiography "A Shellback Remembers" describing service as naval adviser to the White Armies in South Russia.

D.Glover. Typescript memoirs as an escaped Prisoner-of-War which involved being aided by the Soviet Army and transported to the British Military Mission in Odessa, 1945.

Capt. R.Gotto, RN. Journal as Midshipman in the battleship HMS *Marlborough* which assisted in the evacuation of White Russian refugees from ports in the Black Sea, May 1920.

Lt-Col. L.A.Gundry-White. Diary describing services as Liaison Officer with the British Military Mission to South Russia, Nov.-Dec. 1919.

Maj.-Gen. Patrick Hager Henderson. Papers and diaries covering service in South Russia and the Trans-Caspian, 1917-19.

Air Vice Marshal Hesketh. Records of "Kuban Group" RAF in South Russia, 1920.

Maj. B.E.Howes. Diary of his service with the 9th Battalion, the Royal Warwickshire Regiment, in South Russia, Dec. 1918-Mar.1919.

Wing Cdr M.H.Jenks. Memoir of service career including with the Army of the Black Sea in 1919 and describing the evacuation of the South Russia force.

Col. M.MacEwan. Miscellaneous documents including letters, orders, photographs, notices, citation, some in Russian, relating to his service with No. 47 Squadron RAF in South Russia. Handlist available.

Lt H.Mercer. Observer's flying log-book covering service with No. 47 Squadron RAF in South Russia, July-Oct. 1919.

A.S.Page. Miscellaneous documents relating to service in Macedonia and South Russia in 1919.

E.Randolph. Memoir including a description of his liberation as a Prisoner of War by the Red Army and subsequent interrogation in Odessa, 1945.

W.G.Roberts. Memoirs including account of service as able seaman in the battleship HMS *Marlborough* in South Russia, 1919, which helped with the evacuation of the Dowager Empress and the Grand Duke Nicholas; Typescript of article "Experiences in South Russia and Turkey".

Lt H. W. Sedgwick. Photocopy of diary covering his services as an RAOC officer attached to the British Military Mission in South Russia, Sept. 1918-July 1919.

Crd R.K.Silcock, RN. Midshipman's journal including references to the Allied evacuation of South Russia.

Capt. C.S.B. Swinley, RN. Papers relating to his service in the light cruiser HMS *Ceres*, used for evacuation of the British Military Mission to the White Russian forces from Odessa in Feb. 1920.

Lt-Col. H.S.Thuiller. Account of his service with the Royal Artillery in South Russia, 1919-20.

Brig. H.N.H. Williamson. Diary, letters, reports and notes as artillery adviser with the British Military Mission to South Russia, 1919-20; report on the Lienz affair when former White Russians were returned to the Red Army, 1945.

Maj.-Gen. G.N.Wood. Account of his service as a subaltern on attachment to the British Military Mission to the Russian forces fighting under Denikin, 1919-20.

Capt. H.W.Wyld, RN. Volume of letters covering his command of HMS *Nereide* in the Black Sea supporting the White Russian forces, 1918-19.

Joint War Committee notes on the British Red Cross Society and Order of St John in Corfu, Serbia, Montenegro, Salonika, South Russia and Romania during the First World War (Misc. 476).

Sound recording of Air Vice-Marshal Bilney concerning his experiences in South Russia, 1919 (000002/08/01-04).

Sound recording of interview with Miss F.Farnborough, governess to Russian families in Kiev and Moscow, 1908-17 (000312/17/01-09).

INDIA OFFICE LIBRARY AND RECORDS

**197 Blackfriars Road
London SE1 8NG**

W.Forster, *Guide to the India Office Records, 1600-1858* (1919; reprinted 1961, 1966);
J.C.Lancaster, *A Guide to Lists and Catalogues of the India Office Records* (1966);
J.Lancaster, "The India Office Records" *Archives IX*, No. 43 (April 1970).

Departmental Papers: Political and Secret Subject Files, 1901-31 (**L/P & S/10**). Class of records includes papers relating to the movements of White and Red troops in the Civil War and to the Allied intervention in South Russia.

Political and Secret Department Library (**L/p & S/20**). Class of records includes reports on the British Military Mission, to South Russia, 1919 (**/A. 123(4)**).

Keyes Collection (**MSS. Eur.F.131**). Papers, letters and photographs of Brig.-Gen. Sir Terence Humphrey Keyes relating to his service in South Russia, 1917-20.

THE LABOUR PARTY ARCHIVE

**144-152 Walworth Road
London SE17 1JT**

Advisory Committee on International Questions (**LP/IAC**). Correspondence, appeals, memoranda, pamphlets, statements and resolutions concerning the USSR including on the famine, the Allied intervention and the Ukraine, 1918-22. Card index available.

William Gillies Correspondence (**LP/WG**). Papers on Poland include correspondence concerning the Ukrainian minority in Poland, 1930-3 (**/Pol/17-20**); correspondence relating to the Ukraine 1932-5 (**UKR/1-11**). Handlist available.

Russian Files (**LP/ID/RUS**). Reports from the Kuban', the Don, the Ukraine, the Crimea, Siberia and north-west Russia during the Russian Civil War, on Denikin's system of government and treatment of the Jews and statements by Russian Social Democrats (**/ RCW/1-29**). Hanlist available.

Ukraine, 1954-6. One file of material relating to the Ukraine.

Labour and Socialist Internationals (LSI). Papers relating to Ukrainian Social Democratic Parties and the Allied intervention. Handlist available.

LAMBETH PALACE LIBRARY

Lambeth Palace Road
London SE1 7JU

H.J.Todd, *A Catalogue of the Archiepiscopal Manuscripts in the Library at Lambeth Palace* (1812) E.G.W.Bill, *A Catalogue of Manuscripts in Lambeth Palace Library MSS 1222-1860, 1907-2340, 2341-3119*, 3 vols (1972-83).

Davidson Papers. Correspondence of Randall Thomas Davidson, Archbishop of Canterbury 1903-28, concerning Jews in Kiev accused of ritual murder, 1912 (176 ff.199-285) and assistance for Ukrainian members of the Russian Orthodox Church, 1924-8 (204 ff.366-404; 217 ff.162-80).

Tait Papers. Papers of Archibald Campbell Tait, Bishop of London 1856-68 and then Archbishop of Canterbury 1868-82, include papers concerning chaplaincies in Moscow, 1865-8, and Odessa, 1864-7 (418 ff).

William Temple Papers. Papers of William Temple, Archbishop of Canterbury 1942-4, include memorandum from the Russian Orthodox Church on Nazi subversion in the Ukraine, 1942 (38 ff.263-9).

LIDDELL HART CENTRE FOR MILITARY ARCHIVES

King's College London
Strand
London WC1B 5DS

Consolidated List of Accessions (1981); J.Perceval ed., *A Guide to Archives and Manuscripts in the University of London*, vol.1 (1984), pp. 64-85.

Air Chief Marshal Sir William Elliot papers. Photographs from South Russia, 1919 (8/4/3a).

Capt. George Harold Lever papers. Diary of service with the British Military Mission in South Russia, 1919-20(IV/1) and box of photographs, postcards and lantern slides (IV/2).

The Liddell Hart Collection. Papers of Sir Basil Liddell Hart include memorandum concerning the Khar'kov trial, 25 Dec. 1943 (11/1943/81).

Lt-Col. Frederick Hamilton Lister papers. "Russian Journal" covering his service in South Russia, 1919-20.

FM Erich von Manstein papers. Papers concerning his trial for war crimes, 1949, include synopsis of the retreat of the German army from southern Russia (9). Non-British readers must seek the approval of the Judge Advocate before being allowed access to the papers.

Maj.-Gen. Sir Frederick Cuthbert Poole papers. Box of papers concerning the British Military Mission to Denikin's army.

LINNEAN SOCIETY OF LONDON

Burlington House
Piccadilly
London W1V 0LQ

Catalogue of the Manuscripts of the Library of the Linnean Society of London 4 vols (1934-40). See also G.D.R. Bridson *et al.*, *Natural History Manuscript Resources in the British Isles* (1980).

Paper by James Smirnov (I. Smirnov) "On the Locusts (species *Gryllus migratorius* of Linnaeus) which devastated the Crimea and the southern provinces of Russia in 1824", read 2 May 1826.

MIDLAND BANK GROUP ARCHIVES

Mariner House
Pepys Street
London EC3N 4DA

Correspondence concerning Odessa municipal loan, July-Oct. 1909 (30/225).
Estimates and correspondence concerning proposed loans for the Moscow-Reval railway and the Donetsk railway, 1909-10 (30/229).

NATIONAL MARITIME MUSEUM

Manuscripts Section
Greenwich
London SE10 9NF

R.J.B.Knight, *Guide to the Manuscripts in the National Maritime Museum*, 2 vols (1977, 1980).

Albyn Line Ltd papers (**ALB**). Carried South Wales or Tyne coal to the Continent and returned with grain from Odessa. Papers include: directors' and shareholders' minute books, cash books, ledgers, 1901-66; ships' voyage books, 1953-66; chief officers' log-books, 1960-66; two out-letter books, 1966.

Vice-Adm, Thomas Abel Brimage Spratt papers (**SPR**). Report concerning the Bug and the approach to Nikolaev during the Crimean War (12/5).

Log of the barque *Arundel* on a voyage from Liverpool to Odessa and back, 1836-7 (136). Album of photographs concerning the evacuation of Odessa, Feb. 1920 (in the Historic Photographs Section)

POLISH INSTITUTE AND SIKORSKI MUSEUM

20 Princes Gate
London SW7 1P1

W.Milewski, A.Suchcitz, A.Gorczycki comp., *Guide to the Archives of the Polish Institute and Sikorski Museum* (1985).

Ministry of Internal Affairs, 1940-9 (**A.9**). Papers on national minorities in Poland.

Józef Lipski papers (**KOL.2**). Treatises on the USSR, communism and Ukrainian issues, 1941-9

Lt-Col. Józef Moszczenski papers (**KOL.125**). Papers concerning his studies in Kiev.

Stanisław Paprocki papers (**KOL.30**). Papers concerning the Ukraine and Polish-Ukrainian affairs, 1943-50.

POLISH LIBRARY

283-246 King Street
London W6 ORF

Typescript paper on heavy industry in the Ukraine and its importance in the economy of the USSR by M.Bida, Polish (351/Rps).

Papers of Jan Wilczynski concerning the activities of the Polish community in Kiev, 1917-18, Polish (403/Rps).

PUBLIC RECORD OFFICE

Chancery Lane
London WC2A 1LR and Ruskin Avenue
Kew, Richmond
Surrey TW9 4DU.

Guide to the Contents of the Public Record Office, 3 vols (1963-9).

Public Record Office (PRO). The class Gifts and Deposits (PRO 30) includes an account of the origin and costumes of the Cossacks, 1656 (/25/111).

Cabinet Office Papers (CAB). There are papers relating to the Ukraine in this series of papers. See the Public Record Office Handbooks no. 4 *List of Cabinet Papers, 1880-1914*, no. 6 *List of Papers of the Committee of Imperial Defence to 1914*, no. 9 *List of Cabinet Papers, 1915 and 1916*, no. 11 *The Records of the Cabinet Office to 1922*, no. 17 *The Cabinet Office to 1945*.

Foreign Office: General Correspondence, 1782-1906. There are material on the Ukraine in the main class of records relating to Russia: FO 65: Russia (1, 739 vols). There will also be material in the correspondence of other countries such as Austria, Poland and Turkey. See also entries relating to Russia listed in the series: Public Record Office Lists and Indexes no LII, *List of Foreign Office Records to 1878*; Public Record Office Supplementary Lists and Indexes no. XIII, *List of Foreign Office Records*, arranged in volumes as follows: *General Correspondence*, 1879-1905, Japan-Saxony (vol.3); *Various Classes* (vol. 5, 1879-1913, vol. 12, 1914-38, vol. 26, 1939-46); *General Correspondence* (vol. 9, 1914-38, vol. 25, 1939-46); *General Correspondence, Political* (vol. 10, 1914-29, vol. 11, 1930-8, vols 18-22, 1939-45, vol. 24, 1946, vol. 28, 1947).

Foreign Office: General Correspondence, 1906-. There will be material relating to the Ukraine in the following classes: Commercial (FO 368), Consular (FO 369), Political (FO 371), Treaty (FO 372), Prisoners, from 1915 (FO 383), News, from 1916 (FO 395). See indexes listed above.

Confidential Print. The class **FO 418** deals specifically with Russia and the USSR, 1821-1956. See index *Confidential Print: Numerical Series, 1829-1915* (vol. 23).

Embassy and Consular Archives. The records of Odessa legations can be found in classes **FO 257-8.359**.

War Office (**WO**). The following classes of records include material on the Allied intervention in Russia: **WO 33, WO 95, WO 153, WO 154, WO 158, WO 161**. See also the Public Record Office Information Leaflet no. 40, *Operational Records of the British Army in the Great War, 1914-19*.

Sir Halford John Mackinder papers (**FO 800/251**). Papers concerning the British military mission to South Russia, 1919-20.

ROYAL AIR FORCE MUSEUM

Aviation Records Department

Hendon

London NW9 5LL

Photograph album of the RAF in South Russia, 1919 (**B896**).

ROYAL ENTOMOLOGICAL SOCIETY OF LONDON

41 Queen's Gate

London SW7 5HU

MS of a paper by Jacob Hübner on the Lepidoptera of the Ukraine, c. 1787-8.

SCHOOL OF SLAVONIC AND EAST EUROPEAN STUDIES LIBRARY

Senate House

Malet Street

London WC1E 7HU

Typescript "A Handbook of Ukrainian" by George Luckyj and Jaroslav Rudnyckyj, n.d.

Robert William Seton-Watson papers. One box of memoranda, correspondence and reports chiefly on the Carpatho-Ruthenians and Ukrainians in Poland, 1919-39 (**box 39**). Handlist available.

SOCIETY OF FRIENDS' LIBRARY

**Friends House
Euston Road
London NW1 2BJ**

Richard Reynolds Ball MSS (Temp MSS 486). Friends War Relief Committee report of visit of investigation to East Galicia and the West Ukraine, n.d., visit of Cuthbert Clayton to East Galicia and West Ukraine, Jan. 1920 (/8).

Catherine L. Braithwaite Collection (Temp MSS 10A, 11-16, 57). Letters to William Allen from Odessa, 1825 (Temp MSS 11/9).

There will probably also be material relating to the Ukraine among the famine relief papers in the following classes of records: Council for International Service (1919-27); Emergency and War Victims Relief Committee (1914-24); Russia Famine Fund Committee (1910).

THE TIMES ARCHIVE

**Times Newspapers Ltd
1 Pennington Street
London E1**

C.E. Balmforth papers. Correspondent in Odessa, 1895-1902. Letters from Odessa.

James David Bouchier papers. Balkans Correspondent. Letters from Odessa, 1917-18.

Dr Constantine Brown (Braun) papers. Correspondent in Russia. Letter from Bouchier in Odessa concerning Brown, 1917.

V. de Korostovitz papers. Worked at the Berlin Office of *The Times*. Paper by de Korostovitz concerning Ukrainian refugees.

TRADES UNION CONGRESS' ARCHIVE AND LIBRARY

**Congress House
Great Russell Street
London WC1B 3LS**

History, Ukraine (DK 508). Typescript petition from the Political Committee of the Bukovina, 1924; reports from prisoners of Perm' concentration camp, 1975. Papers are closed for thirty years.

UNITED GRAND LODGE OF ENGLAND LIBRARY

Freemasons' Hall
Great Queen Street
London WC2B 5AZ

Grand Lodge of the Ukraine. Two blank, engraved certificates, c. 1917-20.

UNITED SOCIETY FOR THE PROPAGATION OF THE GOSPEL ARCHIVES

USPG House
15 Tufton Street
Westminster
London SW1P 3QQ

Continental Chaplaincies Committee. Volumes of minutes and MS correspondence, 1862 to early twentieth century, with foreign chaplaincies including chaplaincies at Memel and Odessa. Each volume is indexed.

UNIVERSITY COLLEGE LONDON

Gower Street
London WC1E 6BT

The Library, Manuscripts Room

D.K.Coveney, *Descriptive Catalogue of Manuscripts in the Library of University College London* (1935); *Manuscript Collections in the Library, a Handlist* (1978); J.Perceval ed., *A Guide to Archives and Manuscripts in the University of London* (1984) pp. 100-38.

Frederick Huth and Huth Company papers (L.A.B.A.). London merchant bankers. Four boxes of files, 1914-32, relating to British banks in Russia and Russian banks in Moscow and St Petersburg and firms in Moscow, St Petersburg, Odessa and Narva. Handlist available.

Mocatta Library

Selig Brodetsky papers (AJ/3). Letter from H.Kobold of Kiev to Brodetsky, 29 Apr. 1910 (/16b).

to organize relief work after the pogroms including photographs of the Kiev pogrom (Portfolio A), reports, newspaper cuttings, correspondence, tracts, petitions, eye-witness accounts etc relating to pogroms in Briansk, Kiev, Sedlets, Bogopol', Rostov, Viaz'ma and elsewhere and concerning the Jewish question and Jewish way of life (Portfolios B & C).

WELLCOME INSTITUTE FOR THE HISTORY OF MEDICINE

The Library
183 Euston Road
London NW1 2BP

S.A.J. Moorat, *Catalogue of Western Manuscripts on Medicine and Science in the Wellcome Historical Medical Library*, 3 vols (1962, 1973).

Robert Barnes papers (MS 5188). Diploma of honorary membership of the University of Khar'kov, 30 Jan. 1867.

Hilarion Grigorovich papers (MS 2633). "Philosophia Christiano-Aristotelica Roxolanae juventutis proposita... In Collegio Tychorsciano Charkowiensi... 1729..." An unnamed student's notes of lectures on philosophy given by Grigorovich at a Jesuit college in Khar'kov, 1729-30.

Stepan Kalinowski papers (MS 3100). "Naturalis scientia videlicet Physica una cum scientia Metaphysica. Tradita est a Reverendo... Patre et Ordinario Philosophiae Professore Stephano Kalinowski. In Collegio Mohyleano Kyowiensi, finita... 1731". An unnamed student's notes of lectures given by Kalinowski at Kiev, 1731.

Diploma from the Imperial University of St Vladimir, Kiev, for Joseph, 1st Baron Lister, 2 Oct. 1884.

WESTMINSTER DIOCESAN ARCHIVES

Archbishops' House
Ambrosden Avenue
London SWIP 1QJ

Papers are closed for thirty years.

Anglo-Ukrainian Committee, 1949-50 (G. 1/43 f). Pamphlets, press cuttings and MS material.

Association of Ukrainians in Great Britain, 1948-64 (G. 4/22). Pamphlets, press cuttings and MS material.

Ukraine, 1922 (Bo. 5/56b). Printed pamphlet "The Case for the Independence of Eastern Galicia", 1922, and letters concerning the same, mostly French.

Ukraine, 1946-55 (G. 2/30) Pamphlets, press cuttings and MS material.

Ukrainian Exarchate, 1957-63 (G. 2/131). Pamphlets, press cuttings and MS material.

Ukrainian Students, 1945-47 (G 3/10). Pamphlets, press cuttings and MS material.

KENT ARCHIVES OFFICE

**County Hall
Maidstone
Kent ME14 1XQ**

F.Hull, *Guide to the Kent Archives Office* (1958) and *Supplements* (1971, 1981).

Chapman MSS (U619). Letters from E.F.Chapman concerning his mission to Odessa, 1804 (C6).

THE JOHN RYLANDS UNIVERSITY LIBRARY OF MANCHESTER

**Oxford Road
Manchester M13 9PP**

Guardian Archives. Documents concerning Poland especially relating to alleged persecution of Ukrainians, 1930-32 (223/37/1-70). Handlist available.

MANCHESTER CITY ARCHIVES DEPARTMENT

**Central Library
St Peter's Square
Manchester M2 5PD**

Passport in Ukrainian, 28 Oct. 1898, for Hyman Ordman, born 1880 (MISC/857/1).

NORTHAMPTONSHIRE RECORD OFFICE

**Delapre Abbey
Northampton NN4 9AW**

Alderman Walter Lewis papers (ZB.49). Letters from R.T.Paget to Lewis concerning Father Galvin's need to find a centre for Ukrainians to meet at, Nov. 1925, and reply (/19).

NOTTINGHAM UNIVERSITY LIBRARY

**Manuscript Department
University Park
Nottingham NG7 2RD**

Lavrin Papers. Papers of Janko Lavrin include typescripts of some of his published work on Gogol'.

BODLEIAN LIBRARY

**Department of Western Manuscripts
Broad Street
Oxford OX1 3BG**

W.H.Black comp., *A Descriptive, Analytical and Critical Catalogue of the Manuscripts Bequeathed unto the University of Oxford by Elias Ashmole (1845); Catalogi Codicum Manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae, 5 parts (1853-98); A Summary Catalogue of the Western Manuscripts in the Bodleian Library at Oxford, 7 vols (1895-1953).*

"Kaminiec Podolski. Plan de la ville de Kaminiec dressé sur le lieu par Cyprien Tommaszewicz", 1672 (Sutherland 144 (196)).

TAYLOR INSTITUTION LIBRARY

**Slavonic and Modern Greek Department
47 Wellington Square
Oxford OX1 2JF**

Catalogue of Autograph Material Acquired by the Library During the Years 1950-1970.

Morfill Collection (Morf.). Papers of W.R.Morfill include MS of four lines of verse, presumed a translation of a Ukrainian poem (PG 3972.V6. Ed. 1).

ROYAL NAVAL MUSEUM

Library and Archives

HM Naval Base

Portsmouth

Hampshire PO1 3LR

Correspondence of Vice-Adm. D.Dundas concerning the Russians firing on a Flag of Truce, the blockade of the Sea of Azov and the bombardment of Odessa, 1855 (RNM 170/82; 1021/81).

Journal of Midshipman A.M. Pilling while serving in HMS *Benbow* and HMS *Montrose* in the Black Sea, 1919-20 (RNM JD33 1283/83).

BBC WRITTEN ARCHIVES CENTRE

Caversham Park

Reading

Berkshire RG4 8TZ

Government papers are closed for thirty years; staff papers are closed for seventy years; other papers are open until 1962.

Foreign General (E2). Reports and correspondence concerning Ukrainian broadcasts, 1949-54 (/560).

There will probably also be material on the Ukraine in material on broadcasting in the USSR, monitoring reports, the BBC Russian service, transmissions to the USSR in the classes of records Countries (E1), Audience Research (E3) and Transcriptions (E17).

INSTITUTE OF AGRICULTURAL HISTORY AND MUSEUM OF ENGLISH RURAL LIFE

PO Box 229

University of Reading

Whiteknights

Reading

Berkshire RG6 2AG

John Fowler & Co (Leeds)Ltd papers. Papers, late nineteenth and twentieth century, of agricultural steam engineers whose Russian business was conducted through an agency in Kiev.

Nadler & Nadler Ltd papers. Agricultural engineers of Wantage. Correspondence with agents in Odessa, late nineteenth and early twentieth century.

Ransomes, Sims & Jefferies Ltd papers. Agricultural engineers of Ipswich. Russian agency book, 1861-86, covers agencies in Khar'kov and elsewhere; volume of financial statements for the Odessa branch, 1892-1919.

ROYAL BOTANIC GARDENS ARCHIVES

**Kew, Richmond
Surrey TW9 3AB**

North European Letters, 1845-1900 H-M (vol 136). Letter from F.Kamienski (Kamenskii) in Odessa 1889 (f. 950).

North European Letters, 1901-1914 (vol 138) Letter from F.Kamenskii in Odessa (f.254).

Banks Correspondence. Letter to Sir Joseph Banks from Anton Pantaleon Hove from Odessa, 15 Aug. 1796 (vol. 2 p. 147). See W.R.Lawson ed., *The Banks Letters* (1958).

ST ANDREWS UNIVERSITY LIBRARY

**North Street
St Andrews
Fife KY16 9TR**

Alice Fripp papers (MS DK 508.6F8). Diary and letters written in the Ukraine, 1886-7.

SHEFFIELD CITY LIBRARIES, ARCHIVES DIVISION

**Central Library
Surrey Street
Sheffield S1 1XZ**

Records of Henry Fisher and Co (M.D).Steel and file manufacturers of Sheffield. Letter-books, 1904-9, comprising letters and memoranda sent to Hugo Grunert, Fisher's agent in Odessa (6675-6).

Yorkshire Engine Company Records (Y.E.C.). Records relating to locomotives and tenders supplied to Russian railways including the Lemberg and Czernowitz Railway, c. 1869.

SOMERSET RECORD OFFICE

**Obridge Road
Taunton TA2 7PU**

Medlycott MSS (DD/MDL). Journal by Mervyn Bradford Medlycott of service in the Black Sea in the Crimean War including action of Odessa and Alma.

WARWICKSHIRE COUNTY RECORD OFFICE

**Priory Park
Cape Road
Warwick CV34 4JS**

Feilding of Newnham Paddox MSS (Denbigh MSS) (CR 2017). Copy of petition to the city governor of Kiev from Miss O.Golenbetskaia with request for renewal of attestation of her maiden status so that she could marry, 7 Oct., 1842, Russian (/N2).

THE BRITISH RED CROSS SOCIETY ARCHIVES

**Barnett Hill
Wonersh
Surrey GU5 ORF**

MSS concerning the work of the Society in South Russia and Romania, 1916.

Other Publications on Related Material in British Archives

V.Burtsev, "Russian Documents in the British Museum", *Slavonic Review*, vol. 4, no. 12 (March 1926), pp. 669-85.

Ralph Cleminson, "The Union Catalogue of Cyrillic Manuscript Codices in the British Isles (The Pennington Catalogue)" in Janet M. Hartley, *The Study of Russian History from British Archival Sources* (London, 1986), pp. 1-4.

Ralph Cleminson comp, *A Union Catalogue of Cyrillic Manuscripts in British and Irish Collections* general editors Veronica Du Feu and W.F.Ryan (London, 1988).

N.E. Evans, "Principal Sources in the Public Record Office for the History of Russia and of Anglo-Russian Relations", *Solanus*, no. 16 (July 1981), pp. 1-14.

Richard Davies, "The Leeds Russian Archive" in Janet M.Hartley, *The Study of Russian History from British Archival Sources* (London, 1986), pp. 21-5.

Janet M.Hartley, "Discovering Russia in British Archives", *Britain-USSR*, no. 78 (December, 1987), pp. 5-6.

Janet M.Hartley, "Eighteenth-Century Russia in British Archives", *Newsletter of the Study Group on Eighteenth-Century Russia* (1985), pp. 8-10.

Janet M.Hartley, "My znaem drug druga davno", *Mezhdunarodnaia zhizn'* (1988) no. 11, pp. 105-116.

Janet M.Hartley ed., *The Study of Russian History from British Archival Sources* (London, 1986).

Janet M.Hartley, "Survey of Documents and Manuscripts in the United Kingdom Relating to Russia and the Soviet Union: A Progress Report", *Solanus*, vol. 20 (1985), pp. 1-9.

L.Loewenson, "Russian Documents in the British Museum", *Slavonic (and East European) Review*, vol. 14, no. 42 (April 1936), pp. 661-9.

G.M.Phipps, "Manuscript Collections in British Archives Relating to Pre-Petrine Russia", *Canadian-American Slavic Studies*, vol. 6, no. 3 (Fall 1972), pp. 400-15.

G.Walker ed., *Resources for Soviet, East European and Slavonic Studies in British Libraries* (Birmingham, 1981).

Архівна Україніка у Великобританії

Огляд документів та рукописів у Великобританії,
що стосуються Росії та колишнього Радянського Союзу

Розрахована на три роки дослідницька програма Школи слов'янських та східноєвропейських студій Лондонського університету завершилась виданням у 1987 р. путівника Джанет М. Хартлі *Guide to Documents and Manuscripts in the United Kingdom Relating to Russia and the Soviet Union (Mansell Publishing Ltd, London)*. Матеріал, що увійшов до нього, було зібрано між 1982 та 1985 роками. До путівника включені описи із найбільших національних архівів, бібліотек і музеїв, архівів графств та муніципальних архівів, університетських та публічних бібліотек, музеїв збройних сил, банків, фірм, що мали торговельні зв'язки з Росією та Радянським Союзом, архівів політичних партій, профспілок, наукових, мистецьких та учбових асоціацій, місіонерських та релігійних організацій, культурних і благодійних товариств. На понад вісімсот запитів, надісланих до сховищ в Англії, Уелсі, Шотландії, до Північної Ірландії та Нормандських островів, надійшла 331 позитивна відповідь. У більш ніж ста сховищах, у тому числі всіх найбільших національних колекціях, матеріал збрали безпосередньо укладачі, в інших випадках архівісти та бібліотекарі надіслали його поштою. Документи, що перебувають у приватному володінні, не були оброблені систематично, але колекції 18 приватних осіб перелічені в додатку на зразок того, як описані приватні фонди в друкованих звітах Королівської комісії з історичних рукописів або занесені до списку Державного реєстру архівів у Лондоні та Державного реєстру архівів (Шотландія) в Едінбурзі. Найбільшим сховищем архівних матеріалів у Великобританії є Державний архів. Спроб укласти перелік документів, що стосуються Росії та Радянського Союзу, у цьому архівосховищі не робилося, хоча й були описані основні групи документів, що містять матеріал з даної теми. Державний архів має достатньо путівників і покажчиків, і всі вони перелічені в *Guide*.

Огляд охоплював Московію, Російську імперію та Радянський Союз без встановлення хронологічних рамок. Зв'язки між Англією та Росією було започатковано 1553 року, коли корабель *Edward Bonaventure* досяг Білого моря під час спроби відкрити північний прохід в Індію та Китай. Капітана Річарда Чанселора запросили до Москви, де він подав цареві Іванові IV листа від короля Едуарда VI і у відповідь одержав від Івана IV дозвіл англійським кораблям увійти в територіальні води Росії. Хоча до британських архівів потрапила незначна кількість раних документів, в цілому документальний матеріал, що стосується Московії, датується із середини шістнадцятого століття. Архівосховища

Великобританії особливо багаті на документи дев'ятнадцятого і першої половини двадцятого століття. В *Guide* зазначений також і більш сучасний матеріал, але пізніший масив документів є більш фрагментарним внаслідок обмеженого доступу до нього (британські державні документи, як правило, не видаються протягом тридцяти років) і обсягу приватних зібрань, які ще не передані на зберігання. Найбільшими колекціями, що відносяться до Російської імперії і Радянського Союзу, виявились, і це не дивно, дипломатичні, воєнні та морські документи (особливо ті, що стосуються Кримської війни), однак зібрані були також значні колекції документів про торговельні, ділові, релігійні, місіонерські, наукові та культурні зв'язки між Великобританією і Росією. Взагалі, огляд відобразив великий обсяг і широкий розмах контактів між Великобританією та Російською імперією і Радянським Союзом протягом п'яти століть, і, можна сподіватись, публікація *Guide* сприятиме дослідженням в багатьох галузях.

Матеріали, що стосуються України, в архівосховищах Великобританії

Матеріали про Україну і українців в цілому включалися лише тоді, коли вони стосувалися території і населення в межах Російської імперії і Радянського Союзу. В заголовках колекцій, що зберігаються у Британських архівах, а також у підготовлених архівістами і бібліотекарями покажчиках, які були значною мірою використані при підготовці цього огляду, часто не робиться різниці між різними частинами Російської імперії і окремими радянськими республіками. Через те такі заголовки, як “мандрівки по Росії”, “торгівля з Росією”, “папери, що стосуються СРСР”, “листування з радянськими вченими”, приміром, можуть містити інформацію, що стосується неросійських земель та осіб. Для того, щоб впевнитися в точному змісті кожної зазначеної в *Guide* колекції, потрібно було б переглянути кожний документ окремо. За браком часу при підготовці даного огляду цього не було зроблено. Однак слід зазначити, що наведений нижче перелік документальних матеріалів включає лише той матеріал, який безпосередньо стосується України чи українців, а у наступному випуску буде представлена україніка в загальноросійських і радянських колекціях. Зокрема, Державний архів, як зазначалось вище, не описаний систематично в цьому огляді, але, без сумніву, містить багато даних про Україну в збірках документів, що стосуються Росії і Радянського Союзу. Крім того, до огляду не потрапили аналогічні матеріали Державного та інших архівів із збірок, що стосуються Польщі, Австрії і Австро-Угорської імперії. Нарешті, не було систематичних спроб залучити приватні зібрання, і до даного огляду не увійшли специфічно українські матеріали, зазначені в невеличкому списку приватних зібрань, включеному в додаток до путівника 1987 року. Ми звертались до деяких неросійських асоціацій та наукових інститутів у Великобританії. Відповіді про відсутність у них матеріалів, що нас цікавлять, надійшли від Союзу українців у Великій Британії (натомість порівн. подану нижче інформацію про архів СУБ у Вестмінстерському Єпархіальному Архіві) і Бібліотеки та Музею Шевченка в Лондоні.

Незважаючи на викладені застереження, можна зробити деякі узагальнення щодо значення колекцій з України у Великобританії. Переважна більшість документів пов'язана з участю Великобританії у союзницькій інтервенції на Півдні Росії* в кінці I світової війни (ці документи, вірогідно, також торкаються Криму і, можливо, Кавказу; в *Guide* зазначено кількості документів періоду Кримської війни, які не перелічені в цьому огляді, за винятком тих, що стосуються Одеси). Ці документи зберігаються, головним чином, в спеціальних музеях і архівах Британського морського флоту, повітряних сил та армії, так само, як і в музеях окремих полків, що брали участь у цій війні. Це магнітофонні записи спогадів, а також мемуари, листи і фотографії. Значне зібрання матеріалу стосується британських фірм, які торгували в Україні чи використовували Одесу як порт для проникнення на російський ринок. Більшість цих документів сьогодні зберігається в архівних установах графств, оскільки дуже мало британських фірм мають свої власні архіви. У Великобританії надзвичайно багато релігійних та місіонерських документів. Значна їх кількість пов'язана з місіонерською діяльністю в найбільш недоступних частинах Російської імперії, зокрема в Сибіру, однак є менша частина документів, що стосується агентів, капеланів і добродійних акцій квакерів у 20-х і 30-х рр. в Україні. У Великобританії є також важливі єврейські документи, кожен з яких містить значний матеріал з України. Багато британських організацій систематично збирають інформацію про Радянський Союз (наприклад, Лейбористська партія, Конгрес тред-юніонів, Британська радіомовна компанія), що містить дані про Україну. До того ж, ми маємо різноманітні листи, щоденники і фотографії, що стосуються України і українців, залишені консулами, мандрівниками і різними особами, що відвідували Україну. Ці матеріали знаходяться у багатьох великих і малих архівосховищах по всій території Великобританії. Сподіваємося, що поданий нижче перелік дасть деяке уявлення про багатства британських сховищ стосовно багатьох аспектів контактів між Великобританією та Україною зокрема, Великобританією та Російською імперією і Радянським Союзом взагалі.

**Документи, що стосуються України, вміщені в
*Guide to Documents and Manuscripts in the United Kingdom Relating
to Russia and the Soviet Union*****

Доступ до архівосховищ і до їх зібрань, перелічених нижче, дозволяється, як правило, за письмовою заявою на ім'я архівіста чи бібліотекаря. Зазначені надруковані покажчики; більшість архівосховищ мають картотеку чи описи рукописів або колекцій, які є доступними для читачів у читальних залах. Реєстраційні шифри колекцій та одиниць зберігання вказані там, де вони є. Державні документи, як правило, не видаються 30 років.

* Тут і далі редактори залишили традиційно вживану раніше назву великого промислового регіону України, який охоплював як правобережні, так і лівобережні губернії. (Прим. ред.).

** З метою підготовки матеріалів для введення до комп'ютерного банку даних у текстах українських анотацій до збірок проведено певне структурне та стилістичне редагування авторського варіанту. (Прим. ред.)

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УЕЛЬСУ

**National Library of Wales
Department of Manuscripts and Records
Aberystwyth
Dyfed SY23 3BU**

** Папери Герберта Ллойд-Джонса*

Реєстраційний шифр: NLW MS 10779 D

Машинопис статті Герберта Ллойд-Джонса "Українська меншина в Польщі",
прибл. 1935 р.

** Рукописи Лейфера Томаса*

Реєстраційний шифр: NLW MSS 3601-3640

Два списки уельських родин в Юзівці (Донецьк) і листування, 1896 р.
(NLW MS 3617 E).

Довідкова література: Handlist of Manuscripts in the National Library of Wales,
4 vols (1943-); Annual Reports (1909-).

БІБЛІОТЕКА БІРМІНГЕМСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

**Birmingham University Library
Special Collections Department
Main Library
University of Birmingham
PO Box 363
Birmingham B15 2TT**

** Папери Шишкіна*

До складу паперів Миколи Павловича Шишкіна входять листи і твори
М.В.Гоголя (SP 53-6).

МУЗЕЙ КОРОЛІВСЬКОГО ПОЛКУ ЗВ'ЯЗКУ

**Royal Signals Museum
Blandford Camp
Blandford,
Dorset DT11 8 RH**

* *Повідомлення про контакти, які здійснювались через Британську воєнну місію з Півднем Росії, прибл. 1919 р.*

Реєстраційний шифр: 331. 21/23

* *Меморандум служби зв'язку, щоденник і рахунок провізії для Південної Росії і Константинополя, 1919 р.*

Реєстраційний шифр: 331. 21/25

* *Різноманітні папери, що стосуються засобів зв'язку на Півдні Росії, 1919-20 рр.*

Реєстраційний шифр: 331. 21/27

* *Офіційні звіти служби зв'язку на Півдні Росії, травень 1919 - березень 1920 р.*

Реєстраційний шифр: 331. 21/28

* *Правила і зауваження для керівництва Британської воєнної місії, Південь Росії*

Реєстраційний шифр: 331. 21/29

БІБЛІОТЕКА БРИСТОЛЬСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Bristol University Library

University of Bristol

Tyndall Avenue

Bristol BS8 1TJ

* *Папери родини Гейхманів*

Машинописний нарис життя Івана Мазепи (1928) і опис козаків України (1931) (DM 518).

БІБЛІОТЕКА КЕМБРІДЖСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Cambridge University Library

West Road

Cambridge CB3 9DR

* *Папери Резерфорда*

Реєстраційний шифр: Add. MS 7653

Листування Ернеста Резерфорда, барона Резерфорда з Нельсона з Київською електротехнічною школою ім.Леніна (К 27).

* *Военный журнал і розрахункова книга гарнізону в Кінбурні, 1853 р., російською мовою*

Реєстраційний шифр: Add. MS 7952

* *Архів Британського і Захордонного Біблійного Товариства*

Кореспонденція від агентів БЗБТ, в тому числі від Джона Мелвілла (Одеса, 1839-67), Джеймса Вагга (Одеса, 1867-82), Міхаеля Моррісона (Одеса, 1882-95). Протоколи Комітету і Підкомітету та Редакційної предметної картотеки містять записи перекладів Біблії українською мовою. Папери, що стосуються перекладацької роботи політичних емігрантів, закриті на п'ятдесят років.

Довідкова література: A Catalogue of the Manuscripts Preserved in the Library of the University of Cambridge, 5 vols (1856-67; репринт, 1980); A.E.V.Owen. Summary Guide to Western Manuscripts (other than Medieval) since 1867 (1966).

АРХІВНИЙ ЦЕНТР ЧЕРЧІЛЛЬ КОЛЕДЖУ

Churchill College Archives Centre
Churchill College
Cambridge CB3 ODS

* *Папери Обрі Лео Кеннеді*

Реєстраційний шифр: LKEN

Журнали дипломатичного кореспондента газети "The Times" містять короткий огляд плану Гітлера перейти кордони Туреччини і захопити Баку і Україну, 1941 р. (24).

* *Папери Пилипа і Джона Ноель-Бейкера*

Реєстраційний шифр: NBKR

Листування з питань національних меншин в Польщі і Україні, 1931-33 рр. (4/560-1).

БІБЛІОТЕКА ТРІНІТІ КОЛЕДЖУ

**Trinity College Library
Cambridge CB2 1TQ**

* *Вісім листів Г. Метью, консульського службовця в Одесі, 1858 р. та без дати*

Довідкова література: M.R.James. Catalogue of the Western Manuscripts in the Library of Trinity College Cambridge, 3 vols (1900-04).

АРХІВНА СЛУЖБА ГЛЕМОРГАНА

**Glamorgan Archive Service
Glamorgan Record Office
County Hall
Cathays Park
Cardiff CF1 3NE**

* *Папери Діллвіна і Джонса*
Реєстраційний шифр: **D/D DJ**

Гірничі інженери. У зошиті згадується про кам'яновугільне та коксове виробництво на їх власних шахтах у Ніколаєвці на Півдні Росії.

* *Копії восьми фотознімків сім'ї та друзів родини Хьюз, яка заснувала залізорудне місто Юзівку (Донецьк)*
Реєстраційний шифр: **D/DX 409/1-8**

БІБЛІОТЕКА ДАНДІ УНІВЕРСИТЕТУ

**Dundee University Library
Archives Department
University of Dundee
Dundee DD1 4HN**

* *Папери фірми Лоу і Бонар*
Реєстраційний шифр: **MS 24**

Джутові та льняні мануфактури Данді. Підшивка, що містить листування з Джулсом Геєм, фірмою Сегессер і Ерікс в Одесі та Миколою Новиковим в Києві, 1910-15 рр.(/4).

** Папери фірми Джеймса Ф Лоу (інженери)*

Реєстраційний шифр: MS 89

Текстильні інженери Моніфіту, біля Данді. Опис верстату та книги замовлень містять посилання на фірми в Харкові, головним чином, початку ХХ століття.

** Джуліус Саломон і компанія*

Реєстраційний шифр: MS 12

Льняні фабриканти Данді. Повідомлення Б.Стейнціца та А.Шапіро з Одеси, 1876-84 рр. (/6).

ДАРЕМСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ВІДДІЛ ПАЛЕОГРАФІЇ ТА ДИПЛОМАТИКИ

University of Durham, Department of Paleography and Diplomatic

University of Durham

5 The College

Durham DH1 3EQ

**Папери Понсонбі*

Три листи до Джона Вільяма Понсонбі від Джеймса Джімса, генерального консула в Одесі, 1834-41 рр. Доступ до колекції обмежений, оскільки вона перебуває в процесі обробки.

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА ШОТЛАНДІЇ

National Library of Scotland

Department of Manuscripts

George IV Bridge

Edinburgh E H1 1EW

**Папери Блеквуда*

Реєстраційний шифр: MSS 4001-940

Папери видавництва Вільям Блеквуд і Сини містять в собі "Детальне повідомлення про втечу Джеймса Генрі Етвуда і його сім'ї з Одеси на Півдні Росії" (MS 4762) та виправлену коректуру "Атаман: казка про козаків" Дж.Е. де Ласковської, 1885 р. (MS 4816 f.25).

** Рукописний том під назвою "Опис мандрів Ї імператорської величності з Харкова через Курську губернію до Москви... Урядового геометра і землеміра Башилова 1787 р."*

Реєстраційний шифр: MS 19419

Опис поїздки Катерини II на Південь Росії. Можливі матеріали про Україну.

Довідкова література: Catalogue of Manuscripts acquired since 1925, vols 1-4, 6 (1938-84); Accessions of Manuscripts 1959-64 (1965); Accessions of Manuscripts 1965-70 (1971); Annual Reports.

БІБЛІОТЕКА МІТЧЕЛЛА

**The Mitchell Library
Rare Books and Manuscripts Department
201 North Street
Glasgow G3 7DN**

** Папери Арчибальда Сміта з Джорданхілла*
Реєстраційний шифр: TD 1

Листи й поштівки від Маргарет Сміт до матері, в яких змальоване відвідання нею Одеси, жовтень-грудень 1903 р. (1970).

КЕСТОН КОЛЕДЖ

**Keston College
Heathfield Road
Keston
Kent BR2 6BA**

** Колекція релігійного Самвидаву та Архів преси*
Містить дані про Україну.

БІБЛІОТЕКА БРАЗЕРТОН

**The Brotherton Library
University of Leeds
Leeds LS2 9JT**

Російський архів у Лідсі

* *Копії родинної історії, офіційні документи і фотознімки сімей Нокс і Спірінг із Санкт-Петербурга та Одеси, 1890-1910-ті рр.*

Реєстраційний шифр: Асс. № 2.4.64

* *Машинопис монографії Янко Лавріна про Гоголя*

Реєстраційний шифр: Асс. № 2.4.22

Довідкова література: R.Davies . The Leeds Russian Archive 1982-1984: A Progress Report (1984); R.Davies . The Leeds Russian Archive 1984-1985: Second Progress Report (1985).

Особистий архів Пітера Ліддла 1914-18 рр.

* *Мемуари, щоденники, фотознімки і магнітофонні записи спогадів учасників інтервенції союзників на Півдні Росії: генерала сера Ієліна Баркера (фотознімки та магнітофонні записи), полковника сера Хьюго Боустеда (листи, спогади, магнітофонні записи); рядового Г.В.Брауна (магнітофонні записи); капітана Р.Брюса (листи); бригадира Г.В.Коллінґриджа (магнітофонні записи); доктора Л.Дункана Портеса (листування); Вільяма Гібсона, 2-го барона Ашборна (магнітофонні записи); доктора Дж.Г.Гілрута (магнітофонні записи); підполковника Дж.Хейґа (польові донесення, карти, щоденники, папери, магнітофонні записи); генерал-майора сера Едмунда Хейквілла Сміта (листи, магнітофонні записи); В.Т.Хенсона, військово-морські сили (спогади і фотознімки); 2-го лейтенанта А.Хупера (листи); підполковника авіації М.Дженкса (папери і спогади); Л.Г.Кемпа (магнітофонні записи); Дж.Лоусона (фотознімки, магнітофонні записи); капітана 2-го рангу військово-морських сил К.Г. Лонгдена Гріффітса (спогади); майора М.К.Мекея (спогади); молодшого лейтенанта Л.Р.Міссена (папери, магнітофонні записи); генерал-майора Р.К.Мані (фотознімки, магнітофонні записи); сера Альфреда Норріса (папери); капітана Г.де Л.Пенфолда (спогади); генерал-майора Ф.К.Пула (донесення); капітана 2-го рангу військово-морських сил Р.Г.С.Роджера (спогади); капітана К.Свінлі (магнітофонні записи); підполковника Дж.Сімонса (офіційні папери); Ф.Теодора (папери і щоденник); контр-адмірала А.Д.Торлеса (листи, вахтовий журнал, фотознімки, магнітофонні записи); генерал-майора Д.А.Л.Вейда (спогади, фотознімки, магнітофонні записи); професора Г.Р.Вільсона-Найта (магнітофонні записи); генерал-майора Г.Н.Вуда (магнітофонні записи)*

* *Лист від сестри милосердя Е.Г.Еванс з Товариства Британського Червоного Хреста в Одесі, 23 липня 1917 р.*

* *Машинотписні витяги з листів П.Хеллара - консула в Петрограді і Одесі, 1916-17 рр.*

* *Спогади доктора К.Нікорі про його службу в Британському Медичному товаристві в Румунії і на Півдні Росії у 1916 р.*

У *Guide* зазначено, що ці матеріали знаходяться в Політехнічному інституті Сундерланда; тепер ці документи передані до Бібліотеки Бразертон.

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ АРХІВ ПІВДЕННОГО САССЕСКУ

East Sussex Record Office
The Maltings
Castle Precincts
Lewes BN7 1YT

* *Документи родини Шіффнер з Кумб Плейс, Хемсі*
Реєстраційний шифр: SHR

Наземні, а також морські карти побережжя між Очаковим, Миколаєвом, Херсоном і Півднем Росії, складені Джеймсом Вилдом, 1855 р. (3681).

АРХІВНА СЛУЖБА ЛІНКОЛЬНШИРУ

Lincolnshire Archives Office
The Castle
Lincoln LN1 3AB

* *Матеріали, що надійшли від компанії Джон Г. Рандл*
Реєстраційний шифр: Rundle

Документи Вільяма Фостера і компанії Лінкольна, інженерів-аграрників. Містять інвентарну книгу з помітками про іноземні замовлення і потреби Одеси, приблизно 1900 р., з уривками листів агентів компанії (1/18).

* *Папери інженерів компанії Растон і Хорнзбі з Лінкольна*
Реєстраційний шифр: Ruston
Дарчий альбом містеру Джену з Одеси, 1914 р.

** Документи повірених Тейлора, Гловера та Хіла з Елворту*
 Реєстраційний шифр: TGH

Листування між фірмою Моріс, Літл і Син з Донкастеру, виробниками розчину для купання овець, та Г.Лассеном, їх агентом в Одесі, 1896-7 рр. (2/L Вох 2.)

ЛІВЕРПУЛЬСЬКІ МІСЬКІ БІБЛОТЕКИ

Liverpool City Libraries
William Brown Street
Liverpool L3 8EW

** Папери родини Дербі*
 Реєстраційний шифр: 920 DER

Листи від Юстаса Клер Гренвілла Мюроя, генерального консула в Одесі, до Лорда Стенлі, 1866-8 рр.

** Вітальний лист від мера Одеси лорду меру Ліверпуля, 26 січня 1972, машинопис, російською мовою (Ліверпуль - місто-побратим Одеси).*
 Реєстраційний шифр: 352 MD 32

** Матеріали, подаровані Делегації громадськості міста Ліверпуля, яка відвідала Одесу в червні 1975 р., в тому числі проспекти російською мовою та копії фотознімків часів війни*
 Реєстраційний шифр: Асс. 2876

РАДА ПРЕДСТАВНИКІВ БРИТАНСЬКИХ ЄВРЕЇВ

Board of Deputies of British Jews
Woburn House
Upper Woburn Place
London EC1H 0EP

**Папери Емануеля*
 Реєстраційний шифр: B2

Папери К.Х.Емануеля містять документи, що стосуються справи Бейліса в Києві, 1912-3 рр. (/9/16-16 а).

* *Закодовані серії*

Реєстраційний шифр: В4

Листування, що стосується українських євреїв, 1935-8 рр. (/U9).

* *Сірі Серії*

Реєстраційний шифр: В6

Папери про євреїв в Україні, 1959-60 рр. (/3/23).

* *Комітети Закордонних Справ та Об'єднаний Закордонний Комітет*

Реєстраційний шифр: С11

Листування, що стосується євреїв в Росії, Україні та Польщі, 1917-19 рр. (/3/13/3),
 Федерації українських євреїв, 1920-24 рр. (/6/3), України, Бесарабії та Росії,
 1920-23 рр. (/12/122), козацьких погромів, приблизно 1916 р. (/12/119).

БРИТАНСЬКА АРХІТЕКТУРНА БІБЛІОТЕКА

The British Architectural Library
 Royal Institute of British Architects
 66 Portland Place
 London W1N 4AD

* *Малюнок міського театру в Одесі, зроблений Фердінандом Феллмером та Германом Гелмером, без дати** *Три малюнки Євгена Розенберга на конкурс по плануванню міст в Україні, 1932 р.***БРИТАНСЬКА БІБЛІОТЕКА**

British Library
 Department of Manuscripts
 Great Russell Street
 London WC1B 3DG

* *Карта течії Дністра до Чорного моря*
 Реєстраційний шифр: Add. 15329* *Музичні твори Максима Березовського, придворного композитора Катерини II,*

в тому числі Псалом 51 та "Концерт сочинения Березовская"
Реєстраційний шифр: Add. 24288 ff. 1, 97

* План облоги росіянами Очакова, 1788 р.
Реєстраційний шифр: Add. 27392 I

* Чотири офіційні листи до генерала Кохановича, коменданта форта Кінбурн, періоду Кримської війни, 1854-5 рр., російською мовою
Реєстраційний шифр: Add. 44085 ff. 57-64

* Документи, що стосуються російського гарнізону в Херсоні, 1786 р., російською мовою
Реєстраційний шифр: Add. 60753 U

* Факсиміле "Мала Книжка" Т.Г.Шевченка, Київ, 1963 р.
Реєстраційний шифр: Facs. 623

* Три види околиць Києва
Реєстраційний шифр: K.top. 112.92 a-c

* План міста Очакова і Турецького арсеналу
Реєстраційний шифр: K.top. 112. 113

* План Кінбурна, на якому зображене місто під час капітуляції Росії в червні 1736 р.
Реєстраційний шифр: K.top.112.114

Довідкова література: Рукописи і друковані каталоги і картотеки перелічені у виданні: *M.A.E. Nickson. The British Library: Guide to the Catalogues and Indexes of the Department of Manuscripts* (1982). Див. також: *Catalogues of Additions to the Manuscripts, 1836-1955* (1843-); *Catalogue of Manuscripts in the British Museum*; *The Burney Manuscripts* (1840); *A Catalogue of Manuscripts in the Cottonian Library Deposited in the British Museum, 4 vols* (1802-12); *A Catalogue of the Harleian Manuscripts (1-7630) in the British Museum, 3 vols* (1808-12); *Catalogue of Western Manuscripts in the Old Royal and King's Collections, 3 vols* (1921); *A Catalogue of the Lansdowne Manuscripts in the British Museum* (1819); *S.Ayscough. A Catalogue of Manuscripts Preserved in the British Museum* (1782); *E.J.L. Scott. Index to the Sloane Manuscripts in the British Museum* (1904); *Catalogue of the Stowe Manuscripts in the British Museum, 2 vols* (1895-96); *Register of Microfilms and Other Photocopies in the Department of Manuscripts* (1976); *Catalogue of the Manuscript*

Maps, Charts and Plans, and of the Topographical Drawings in the British Museum, 3 vols (1844-59; перевидано 1962); Catalogue of Maps, Prints, Drawings etc. forming the Geographical and Topographical Collection attached to the Library of His Late Majesty King George the Third.

БРИТАНСЬКА БІБЛОТЕКА ПОЛІТИЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ НАУК

**British Library of Political and Economic Science
Manuscript Department
The London School of Economics and Political Science
10 Portugal Street
London WC2A 2AD**

** Папери Джорджа Ланзбурі*
Реєстраційний шифр: Lansbury

Листування з Кліском з Одеси (8.171)

Довідкова література: J.Perceval ed. A Guide to Archives and Manuscripts in the University of London, vol.1 (1984), pp. 1-35.

АРХІВ ФІРМИ “КЕЙБЛ ЕНД УАЙРЛЕСС”

**Cable and Wireless PLC Archives
Public Relations Department
Cable and Wireless plc
Mercury House
Theobalds Road
London WC1X 8RX**

** Чорноморська телеграфна компанія*

Фотознімки і плани Одеси; вахтові журнали і морські карти кабелю, прокладеного в Чорному морі.

БІБЛІОТЕКА ГІЛДГОЛЛУ

**Gulldhall Library
Aldermanbury
London EC2P 2EJ**

** Компанія Брати Барінг і Ко*
Реєстраційний шифр: MSS 18,321-50

Листування, що стосується Росії і торкається займів, банківських рахунків, купівель, відсоткових ставок, залізниць та фінансів, з представниками і фірмами в С.-Петербурзі, Одесі і в Балтійських державах, 1825- прибл. 1870 рр. (MS 18, 321/НС. 10).

** Компанія Гамброс Банк*
Реєстраційний шифр: MSS 19,031-223

Листування, що стосується залізниці Курськ-Харків-Азов, 1872 р. (MS 19, 159) та реконструкції Одеського порту у 1910-11 рр. (MS 19, 162).

** Культурна служба Британської факторії (Російська компанія) в Москві, Архангельську, Кронштадті, Одесі та С.-Петербурзі*
Реєстраційні шифри: MSS 11,192-7, 11,224 А, 11,751, 19,230, 19,891

Метричні книги шлюбів та похорон в Одесі, 1883-1918 рр. (MS 11,197); листування з приводу перевезення одеських метричних книг з Лондона до Гібралтара, 1942 р. (MS 11,224А).

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ АРХІВ ПАЛАТИ ЛОРДІВ

**House of Lords Record Office
House of Lords
London SW1A 0PW**

**Папери Лоу (Бонар Лоу)*
Реєстраційний шифр: Hist. Coll. 191

Коментарі британського віце-консула в Києві до ситуації в Росії, початок двадцятого століття.

***Папери Стансгейта**

Реєстраційний шифр: Hist. Coll. 141

Папери Вільяма Ведгвуда Бенна, віконта Стансгейта, що торкаються України та радянських відносин з Польщею, 1941–3 рр. (ST/241/3-4, /242/1-4, /281/9).

***Папери Палати лордів**

Матеріали, що стосуються України, можна виявити в парламентських актах, протоколах комітету, протоколах, урядових паперах чи документації сесій.

***Папери Палати громад**

Матеріали про Україну можливі в законопроектах, протоколах, документації сесій.

Довідкова література: M.F.Bond. Guide to the Record of Parliament (1917); M.F.Bond. A Short Guide to the Records of Parliament, 3rd edit. (1980); P.Ford and G.Ford. A Guide to Parliamentary Papers (1972); General Indexes to the House of Lords Journals, 18 vols. (1509-1649, 1660-1973); Catalogue of Papers Printed by Order of the House of Commons, 1731-1800; Collected Indices of the Journal of the House of Commons (1547-); S.Lambert ed. List of House of Commons Sessional Papers, 1701-1750 (1968); House of Commons Sessional Papers of the Eighteenth Century, 2 vols (1965-6).

АРХІВ ІМПЕРСЬКОГО КОЛЕДЖУ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЇ

**Imperial College of Science and Technology Archives
Room 455
Sherfield Building
Imperial College
London SW7 2AZ**

*** Папери Томаса Хакслі**

Листи до Хакслі від В.В. Заленського в Одесі, 1883 р. (29.273).

Довідкова література: J.Perceval ed. A Guide to Archives and Manuscripts in the University of London vol.1 (1984), pp. 36-47; W.R.Dawson . The Huxley Papers (1946).

ІМПЕРСЬКИЙ ВОЄННИЙ МУЗЕЙ

Imperial War Museum
Department of Documents
Lambeth Road
London SE 1 6HZ

* *Група капітана Дж. ЛАйрі*

Льотний журнал пілота, два рукописних щоденника та декілька інших паперів, що стосуються його льотних обов'язків в ескадрильї № 221 англійських військово-повітряних сил на Півдні Росії, грудень 1918 - грудень 1919.

* *Капітан 2-го рангу Дж. Босток*

Мікрофільмовані листи періоду його служби лейтенантом на англійському військовому кораблі *Ajax* на Середземноморській військово-морській базі, в яких зображується інтервенція на Півдні Росії, 1920-21 рр. Є покажчик.

* *В.Дейлі*

Примірник рукописної автобіографії, що включає період його служби на англійському військовому кораблі *Barryfield* на Чорному морі під час інтервенції союзників.

* *Вице-адмірал Дж.В.Денфорд*

Машинописна автобіографія "Сюгади морського вовка", що змальовує його службу як військово-морського радника Білої армії на Півдні Росії.

* *Д.Гловер*

Машинописні мемуари військовополоненого-втікача, в яких йдеться про те, що Радянська Армія допомогла йому і переправила у Британську воєнну місію в Одесі, 1945 р.

* *Капітан Р.Готто*

Вахтовий журнал курсанта військово-морського училища на лінійному англійському військовому кораблі *Marlborough*, який допомагав евакуації російських білоемігрантів з чорноморських портів, травень 1920 р.

* *Підполковник Л.А.Гандрі-Вайт*

Щоденник, в якому відображено службу офіцера, що здійснював зв'язок між Британською воєнною місією та Півднем Росії, листопад-грудень 1919.

* *Генерал-майор Патрік Хагерт Хендерсон*

Папери та щоденники, що охоплюють період служби в Південній Росії і на Каспії, 1917-19 рр.

* *Віце-маршал повітряних сил Хескет*

Документи "Кубанської групи" англійських військово-повітряних сил на Півдні Росії, 1920 р.

* *Майор Б.Е.Хауз*

Щоденник його служби в 9-му батальйоні Королівського Уорікширського Полку на Півдні Росії, грудень 1918 - березень 1919р.

* *Фланговий капітан 2-го рангу М.Г.Дженкс*

Спогад про службову кар'єру, в тому числі й в армії на Чорному морі 1919 р.; змальовується евакуація збройних сил Півдня Росії.

* *Полковник М.Мак-Еван*

Різноманітні документи, включаючи листи, накази, фотознімки, замітки, цитати, деякі російською мовою, що відносяться до його служби в ескадрильї англійських військово-повітряних сил № 47 на Півдні Росії. Є покажчик.

* *Лейтенант Х.Мерсер*

Льотний журнал льотчика-спостерігача охоплює службу в ескадрильї англійських військово-повітряних сил № 47 на Півдні Росії, липень-жовтень 1919 р.

* *А.С.Пейдж*

Різноманітні документи, що стосуються служби в Македонії та на Півдні Росії в 1919 р.

* *Е.Рендольф*

Мемуари, що містять опис звільнення його з полону Червоною Армією і наступний допит в Одесі, 1945 р.

* *В.Г.Робертс*

Мемуари, що містять опис його служби як професійного моряка на кораблі військово-морського флоту *Marlborough* на Півдні Росії, 1919, який допоміг евакуювати княжну Довагер і великого князя Миколу; машинопис статті "*Experiences in South Russia and Turkey*".

* *Лейтенант Г.В.Седжвік*

Фотокопія щоденника, що охоплює його службу як офіцера Королівського армійського корпусу постачання, акредитованого при Британській военній місії на Півдні Росії, вересень 1918-липень 1919 р.

* *Капітан 2-го рангу Р.К.Сіллок, англійський військово-морський флот*

Журнал моряка, що містить згадки про евакуацію союзників з Півдня Росії.

* *Капітан англійського військово-морського флоту К.С.Б. Свінлі*

Папери, що стосуються його служби на легкому крейсері англійського військово-морського флоту *Ceres*, який використовувався для евакуації Британської військової місії в розташування білогвардійських частин з Одеси в лютому 1920 р.

* *Підполковник Г.С.Туйлер*

Звіт про його службу в Королівській артилерії на Півдні Росії, 1919-1920 рр.

* *Бригадир Г.Н.Г. Вільямсон*

Щоденник, листи, звіти і нотатки артилерійського радника при Британській военній місії на Півдні Росії, 1919-20 рр.; доповідь про справу Ленца, коли колишні білогвардійці були передані до Червоної Армії, 1945 р.

* *Генерал-майор Г.Н.Вуд*

Звіт про його службу молодшим офіцером по зв'язку Британської військової місії з російською армією Денікіна, 1919-20 рр.

* *Капітан англійського військово-морського флоту Г.В.Уїлд*

Збірка листів, що стосуються його командування кораблем англійського військово-морського флоту *Nereide* на Чорному морі, який підтримував білогвардійську армію, 1918-19 рр.

* *Нотатки Об'єднаного військового комітету Британського товариства Червоного Хреста і Ордена св.Іоанна на Корфу, в Сербії, Монтенегро, Салоніках, на Півдні Росії і Румунії під час I світової війни*

Реєстраційний шифр: Misc. 476

* *Звукозапис розповіді віце-маршала авіації Білні про його перебування на Півдні Росії, 1919 р.*

Реєстраційний шифр: 000002/08/01-04

* *Звукозапис інтерв'ю з міс Ф.Фарнборо, гувернанткою російських родин у Києві та Москві, 1908-17 рр.*

Реєстраційний шифр: 000312/17/01-09

БІБЛІОТЕКА І АРХІВ МІНІСТЕРСТВА У СПРАВАХ ІНДІЇ

India Office Library and Records
197 Blackfriars Road
London SE1 8NG

**Міністерські папери: політичні і таємні справи, 1901-31 рр.*
 Реєстраційний шифр: **L/P & S/10**

Збірка документів містить папери, що стосуються переміщень Білої і Червоної армій під час громадянської війни і інтервенції союзників на Півдні Росії.

**Бібліотека Політичного і Таємного відділу*
 Реєстраційний шифр: **L/p & S/20**

Збірка документів, що містить звіти Британської військової місії на Півдні Росії, 1919 р. (А. 123(4)).

** Колекція Кейеса*
 Реєстраційний шифр: **MSS. Eur.F.131**

Папери, листи і фотографії бригадного генерала сера Теренса Хамфрі Кейеса, що стосуються його служби на Півдні Росії, 1917-20 рр.

Довідкова література: W.Forster. Guide to the India Office Records, 1600-1858 (1919; перевидано 1961, 1966); J.C.Lancaster. A Guide to Lists and Catalogues of the India Office Records (1966); J.Lancaster. The India Office Records //Archives IX, N 43 (april 1970).

АРХІВ ЛЕЙБОРИСТСЬКОЇ ПАРТІЇ

The Labour Party Archive
144-152 Walworth Road
London SE17 1JT

**Консультативний комітет з міжнародних питань*
 Реєстраційний шифр: **LP/ІАС**

Листування, заклики, меморандуми, памфлети, заяви і резолюції, що стосуються СРСР, в тому числі про голодомор, інтервенцію союзників та Україну, 1918-22. Є каталог.

** Листування Уільяма Гіліса*
 Реєстраційний шифр: LP/WG

Документи про Польщу містять кореспонденцію, що стосується української меншини в Польщі, 1930-33 рр. (Pol/17-20); листування, що торкається України, 1932-35 рр. (UKR/1-11). Є опис.

** Російські колекції*
 Реєстраційний шифр: LP/LD/RUS

Звіти з Кубані, Дону, України, Криму, Сибіру, північно-західної Росії під час громадянської війни в Росії, про уряд Денікіна, ставлення до євреїв та заяви російських соціал-демократів. (/ RCW/1-29). Є опис.

** Україна, 1954-56 рр.*

Збірка матеріалів, що стосуються України.

** Лейбористський і Соціалістичний Інтернаціонали*
 Реєстраційний шифр: LSI

Папери, що стосуються Українських соціал-демократичних партій та інтервенції союзників. Є опис.

БІБЛІОТЕКА ЛАМБЕТСЬКОГО ПАЛАЦУ

Lambeth Palace Library
 Lambeth Palace Road
 London SE1 7JU

**Папери Девідсона*

Листування Ренделла Томаса Девідсона, єпископа Кентерберійського в 1903-28 рр., що стосується євреїв у Києві, звинувачених у ритуальному вбивстві, 1912 р. (176 ff. 199-235), та допомоги українським членам Російської Православної Церкви, 1924-8 рр. (204 ff. 366-404; 217 ff.162-80).

**Папери Тейта*

Папери Арчибальда Кемпбелла Тейта, єпископа Лондонського в 1856-68 рр., архієпископа Кентерберійського в 1868-82 рр., містять документи про англійських капеланів в Москві, 1856-68 рр. та Одесі, 1864-7 рр. (418 ff.).

*** Папери Уільяма Темпла**

Серед паперів Уільяма Темпла, архієпископа Кентерберійського в 1942-4 рр., є меморандум Російської Православної Церкви з приводу нацистського руйнування в Україні, 1942 р.(38 ff. 263-9).

Довідкова література: H.J.Todd. A Catalogue of the Archbishopal Manuscripts in the Library at Lambeth Palace (1812); E.G.W.Bill. A Catalogue of Manuscripts in Lambeth Palace Library MSS 1222-1860, 1907-2340, 2341-3119, 3 vols (1972-83).

ЦЕНТР ЛІДДЕЛА ХАРТА ДЛЯ ВІЙСЬКОВИХ АРХІВІВ

**Liddell Hart Centre for Military Archives
King's College London
Strand
London WC1B 5DS**

*** Папери сера Вільяма Еліота, маршала авіації**
Фотознімки з Півдня Росії, 1919 р.(8/4/3а).

*** Папери капітана Джорджа Гарольда Левера**
Щоденник служби в Британській военній місії на Півдні Росії, 1919-20 рр. (IV/1)
і коробка фотознімків, поштівків і слайдів (IV/2).

*** Колекція Ліддела Харта.**

Папери сера Безіла Ліддела Харта містять меморандум, що стосується лихоліть у Харкові, 25 грудня 1943 р. (11/1943/81).

*** Папери підполковника Фредеріка Гамільтона Лістера**
"Російський журнал" висвітлює його службу на Півдні Росії 1919-20 рр.

*** Папери фельдмаршала Еріха фон Манштейна**
Папери, що стосуються суду над ним за воєнні злочини (1949), містять записки про відступ німецької армії з Півдня Росії (9). Читачі-неанглійці повинні мати дозвіл Головного військового судді на допуск до документів.

*** Папери генерал-майора сера Фредеріка Катберта Пула**
Коробка з паперами, що стосуються Британської воєнної місії в армії Денікіна.

Довідкова література: Consolidated List of Accessions (1981); J.Perceval ed. A Guide to Archives and Manuscripts in the University of London, vol.1 (1984), pp. 64-85.

ЛОНДОНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ЛІННЕЯ

Linnean Society of London
Burlington House
Piccadilly
London W1V 0LQ

* *Нарис Джеймса Смірнова (І.Смірнов) "Про саранчу (за Ліннеєм, вид Gryllus migratorius), яка спустошила Крим і південні райони Росії у 1824 р.," прочитаний 2 травня 1826 р.*

Довідкова література: Catalogue of the Manuscripts of the Library of the Linnean Society of London, 4 vols (1934-40). Див. також: G.D.R.Bridson et.al. Natural History Manuscripts Resources in the British Isles (1980).

АРХІВ МІДЛЕНД БАНКУ

Midland Bank Group Archives
Mariner House
Pepys Street
London EC 3N 4DA

* *Листування стосовно позик Одеської міської думи, липень-жовтень 1909 р.*
 Реєстраційний шифр: 30/225

* *Кошториси і листування стосовно позик, запропонованих Московсько-Ревельській та Донецькій залізницям, 1909-10 рр.*
 Реєстраційний шифр: 30/229

НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ МУЗЕЙ

National Maritime Museum
Manuscripts Section
Greenwich
London SE10 9NF

* *Папери судноплавної компанії "Албін Лайн"*
 Реєстраційний шифр: ALB

Доставляла вугілля Південного Уельсу чи Тайпу на континент і вивозила зерно з Одеси. Папери містять: книги директорських та акціонерних документів, книги видатків, рахунків, 1901-66 рр.; корабельні журнали, 1953-66 рр.; офіцерські вахтові журнали, 1960-66 рр.; дві книги вихідної кореспонденції, 1966 р.

* *Папери віце-адмірала Томаса Авеля Брімейджа Спретта*
Реєстраційний шифр: SPR

Рапорт, в якому згадується р.Буг і просування до Миколаєва під час Кримської війни (12/5).

* *Вахтовий журнал плавання барки "Arundel" з Ліверпуля до Одеси і назад, 1836-7 рр.*
(36).

* *Альбом фотознімків, що відносяться до евакуації з Одеси, лютий 1920 р. (в секції історичних фотографій)*

Довідкова література: R.J.V.Knight. Guide to the Manuscripts in the National Maritime Museum, 2 vols (1977, 1980).

ПОЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ І МУЗЕЙ СІКОРСЬКОГО

Polish Institute and Sikorski Museum
20 Princes Gate
London SW7 1PT

* *Міністерство внутрішніх справ, 1940-49 рр.*
Реєстраційний шифр: А.9

Папери про національні меншини у Польщі.

* *Папери Юзефа Липського*
Реєстраційний шифр: KOL.2

Доповіді про СРСР, комунізм та українські питання, 1941-9 рр.

* *Папери підполковника Юзефа Мощеньського*
Реєстраційний шифр: KOL. 125
Папери, що стосуються його навчання в Києві.

* *Папери Станіслава Папроцького*

Реєстраційний шифр: KOL. 30

Папери, що стосуються України та польсько-українських відносин, 1943-50 рр.

Довідкова література: W.Milewski, A.Suchcitz, A.Gorczycki comp. Guide to the Archives of the Polish Institute and Sikorski Museum (1985).

ПОЛЬСЬКА БІБЛОТЕКА

Polish Library

283-246 King Street

London W6 ORF

* *Машинопис доповіді М.Біди про важку промисловість України та її значення для економіки СРСР, польською мовою*

Реєстраційний шифр: 351/Rps

* *Папери Яна Вільчинського, що стосуються Польського товариства в Києві, 1917-18 рр., польською мовою*

Реєстраційний шифр: 403/Rps.

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ*

Public Record Office

Chancery Lane

London WC 2A 1LR and Ruskin Avenue

Kew, Richmond

Surrey TW 9 4DU

* *Державний архів, відділ подарунків і внесків*

Реєстраційний шифр: PRO 30

Містить дані про походження козацтва; зберігає костюми козаків, 1656 р. (/25/111).

* *Матеріали Британського міністерства зовнішніх справ, Військового міністерства, Кабінету міністрів, Міністерства торгівлі за 1917-48 рр. з фондів Державного архіву, що стосуються України, опрацював і підготував до друку у вигляді збірки оригінальних регестів д-р Ярослав Кошів (Великобританія). Проект фондований Канадським інститутом українських студій при Альбертському університеті. Видання незабаром побачить світ у Канаді та в Україні (Прим. ред.).*

** Папери Кабінету міністрів*
Реєстраційний шифр: САВ

Документи, що стосуються України, див. у довідниках:
The Public Record Office Handbooks no 4 List of Cabinet Papers, 1880-1914; no 6 List of Papers of the Committee of Imperial Defence to 1914; no 9 List of Cabinet Papers, 1915 and 1916; no 11 The Records of the Cabinet Office to 1922; no 17 The Cabinet Office to 1945.

** Міністерство зовнішніх справ: Загальна кореспонденція, 1782-1906 рр.*
Реєстраційний шифр: FO

У переважній частині документів, що відносяться до Росії, є матеріали про Україну: FO 65: Росія (1.739 томів). Матеріали є також серед кореспонденції таких країн, як Австрія, Польща і Туреччина. Див. також позиції, що стосуються Росії, у довідниках: Public Record Office Lists and Indexes no LII, List of Foreign Office Records to 1878; Public Record Office Supplementary Lists and Indexes no XIII, List of Foreign Office Records, розташованих по томах таким чином: General Correspondence, 1879-1905, Japan-Saxony (vol.3); Various Classes (vol. 5, 1879-13, vol. 12, 1914-38, vol. 26, 1939-46); General Correspondence (vol. 9, 1914-38, vol. 25, 1939-46); General Correspondence, Political (vol. 10, 1914-29, vol. 11, 1930-38, vols 18-22, 1939-45, vol. 24, 1946, vol. 28, 1947).

** Міністерство зовнішніх справ: Загальна кореспонденція, 1906-*
Матеріал, що стосується України, буде серед таких груп документів: торговельні (FO 368), консульські (FO 369), політичні (FO 371), угоди (FO 372), тюремні, з 1915 р. (FO 383), новини, з 1916 р. (FO 395). Див. подані вище покажчики.

** Міністерство зовнішніх справ: Конфіденційні матеріали*
Група FO 418 стосується, головним чином, Росії і Радянського Союзу, 1821-1956 рр. Див. покажчик Confidential Print: Numerical Series, 1829-1915 (vol. 23).

** Міністерство зовнішніх справ: посольські і консульські архіви*
Документи Одеської дипломатичної місії в групах FO 257-8,359.

** Військове міністерство*
Реєстраційний шифр: WO

Матеріали про інтервенцію союзників в Росію включають такі групи документів: WO 33, WO 95, WO 153, WO 154, WO 158, WO 161. Див. також Public Record

Office Information Leaflet no 40: Operational Records of the British Army in the Great War, 1914-19.

**Папери сера Халфорда Джона Макіндера*
Реєстраційний шифр: FO 800/251

Папери стосуються Британської військової місії на Півдні Росії (1919-20).

МУЗЕЙ КОРОЛІВСЬКИХ ПОВІТРЯНИХ СИЛ

Royal Air Force Museum
Aviation Records Department
Hendon
London NW9 5LL

** Альбом фотознімків Королівських Повітряних Сил на Півдні Росії, 1919 р.*
Реєстраційний шифр: B896

ЛОНДОНСЬКЕ КОРОЛІВСЬКЕ ЕНТОМОЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Royal Entomological Society of London
41 Queen's Gate
London SW7 5HU

** Рукопис записки Якоба Хюбнера про лускокрилих на Україні, прибл. 1787-8 рр.*

БІБЛІОТЕКА ШКОЛИ СЛАВІСТИЧНИХ ТА СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИХ СТУДІЙ

School of Slavonic and East European Studies Library
Senate House
Malet Street
London WC1E 7HU

** Машиніпис книги Георгія Луцького і Ярослава Рудницького "A Handbook of Ukrainian", без дати*

** Папери Роберта Вільяма Сетон-Уотсона*
Одна коробка з пам'ятною запискою, листуванням і доповідями переважно про карпато-русинів та українців в Польщі, 1919-39 рр. (бох 30). Є перелік.

БІБЛІОТЕКА ТОВАРИСТВА КВАКЕРІВ

Society of Friends' Library
Friends House
Euston Road
London NW1 2BJ

* *Папери Річарда Рейнольдса Болла*
 Реєстраційний шифр: Temp MSS 486

Доповідь Комітету квакерів для допомоги жертвам війни про ознайомчий візит у Східну Галичину та Західну Україну, без дати; візит Кутберта Клейтона в Східну Галичину та Західну Україну, січень 1920 р. (/8).

* *Колекція Кетрін Л.Брейтвейт*
 Реєстраційний шифр: Temp MSS 10 A, 11-16, 57

Листи Вільяму Аллену з Одеси, 1825 р.(Temp MSS 11/9).

* *Рада Міжнародної допомоги (1919-27)*
 * *Комітет допомоги жертвам надзвичайного стану і війни (1914-24)*
 * *Комітет російського жіночого фонду (1910)*
 Матеріали, що стосуються України.

АРХІВ ГАЗЕТИ "THE TIMES"

The Times Archive
 Times Newspapers Ltd
 1 Pennington Street
 London E1

* *Папери К.Е.Балмфорта*
 Кореспондент в Одесі, (1895-1902). Листи з Одеси.

* *Папери Джеймса Девіда Бушира*
 Кореспондент на Балканах. Листи з Одеси, 1917-18 рр.

* *Папери доктора Костянтина Брауна*
 Кореспондент в Росії. Листи від Бушера в Одесі стосовно Брауна, 1917 р.

**Папери В.де Коростовіца*
 Записка Коростовіца, який працював у берлінському відділенні "The Times", про українських емігрантів.

АРХІВ ТА БІБЛІОТЕКА КОНГРЕСУ ТРЕД-ЮНІОНІВ

**Trades Union Congress Archive and Library
Congress House
Great Russell Street
London WC1B 3LS**

** Історія, Україна*

Реєстраційний шифр: **DK 508**

Машинопис прохання Політичного Комітету Буковини, (1924); повідомлення від в'язнів Пермського концентраційного табору, (1975). Папери не видаються 30 років.

БІБЛІОТЕКА ОБ'ЄДНАНОЇ ВЕЛИКОЇ ЛОЖІ АНГЛІЇ

**United Grand Lodge of England Library
Freemasons' Hall
Great Queen Street
London WC2B 5AZ**

** Велика Ложа України*

Два незаповнених посвідчення з вигравіюваними написами, при бл. 1917-20 рр.

АРХІВ ОБ'ЄДНАНОГО ТОВАРИСТВА ПОШИРЕННЯ ЄВАНГЕЛІЯ

**United Society for the Propagation of the Gospel Archives
USPG House
15 Tufton Street
Westminster
London SW1P 3QQ**

** Комітет капеланів у Європі*

Книги протоколів і рукописного листування (з 1862 р. до початку ХХ ст.) із зарубіжними капеланами, в тому числі з капеланами Мемеля та Одеси. Кожний том з покажчиком.

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ, ЛОНДОН

University College London
Gower Street
London WC1E 6BT

Бібліотека, рукописний відділ

**Папери Фредеріка Хута і Компанії Хута*
Реєстраційний шифр: L.A.V.A.

Лондонські торгові банкіри. Чотири коробки підшивок справ, 1914-32 рр., стосуються британських банків в Росії та російських банків в Москві і С.-Петербурзі, фірм у Москві, С.-Петербурзі, Одесі та Нарві. Є покажчик.

Бібліотека Мокатта

**Папери Селіга Бродецького*
Реєстраційний шифр: AJ/3

Лист від Г.Кобольда з Києва до Бродецького, 29 квітня 1910 р.(/16b).

**Папери Стеттауера*
Реєстраційний шифр: AJ/22

Папери Карла Стеттауера, що стосуються його візиту в Росію у 1905 р. для організації допомоги після погромів. Містять фотознімки Київського погрому (Portfolio A), записки, газетні вирізки, листування, брошури, прохання, звіти очевидців та інші матеріали про погроми в Брянську, Києві, Седлеці, Богополі, Ростові, Вязьмі та інших містах і стосуються єврейського питання і єврейського способу життя (Portfolios B&C).

Довідкова література: D.K.Coveney. Descriptive Catalogue of Manuscripts in the Library of University College London (1935); Manuscript Collections in the Library, a Handlist (1978); J.Perceval ed. A Guide to Archives and Manuscripts in the University of London (1984), pp. 100-38.

УЕЛКАМСЬКИЙ ІНСТИТУТ З ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ

Wellcome Institute for the History of Medicine
The Library
183 Euston Road
London NW1 2BP

* *Папери Роберта Барнеса*
Реєстраційний шифр: MS 5188

Диплом почесного члена Харківського університету, 30 січня 1867 р.

* *Папери Іларіона Григоровича*
Реєстраційний шифр: MS 2633

"Philosophia Christiano-Aristotelica Roxolanae juventutis proposita... In Collegio Tychorsciano Charkowiensi... 1729..." Непідписані студентські конспекти лекцій з філософії, прочитаних Григоровичем в єзуїтському колегіумі в Харкові, 1729-30 рр.

* *Папери Степана Калиновського*
Реєстраційний шифр: MS 3100

"Naturalis scientia videlicet Physica una cum scientia Metaphysica. Tradita est a Reverendo... Patre et Ordinario Philosophiae Professore Stephano Kalinowski. In Collegio Mohyleano Kyowiensi finita... 1731". Непідписані студентські конспекти лекцій, прочитаних Калиновським в Києві, 1731 р.

* *Диплом Імператорського університету Св.Володимира в Києві, виданий Джозефу, 1-му барону Лістеру 2 жовтня 1884 р.*

Довідкова література: S.A.J. Moorat. Catalogue of Western Manuscripts on Medicine and Science in the Wellcome Historical Medical Library, 3 vols (1962, 1973).

ВЕСТМІНСТЕРСЬКИЙ ЄПІСКОПСЬКИЙ АРХІВ

Westminster Diocesan Archives
Archbishops' House
Ambrosden Avenue
London SW1P 1QJ

Папери не видаються протягом тридцяти років.

* *Англо-Український комітет, 1949-50 рр.*

Реєстраційний шифр: G. 1/43 f

Памфлети, вирізки з преси та рукописні матеріали.

* *Союз українців у Великій Британії, 1948-64 рр.*

Реєстраційний шифр: G. 4/22

Памфлети, газетні вирізки з преси та рукописні матеріали.

* *Україна, 1922 р.*

Реєстраційний шифр: Во. 5/56b

Надрукований памфлет "Справа незалежності Східної Галичини", 1922 р. і листи, що торкаються того ж питання, в основному, французькою мовою.

* *Україна, 1946-55 рр.*

Реєстраційний шифр: G. 2/30

Памфлети, вирізки з преси та рукописні матеріали.

* *Екзархат України, 1957-63 рр.*

Реєстраційний шифр: G. 2/131

Памфлети, вирізки з преси та рукописні матеріали.

* *Українські студенти, 1945-7 рр.*

Реєстраційний шифр: G. 3/10

Памфлети, вирізки та рукописні матеріали.

АРХІВНИЙ ВІДДІЛ КЕНТУ

Kent Archives Office

County Hall

Maldstone

Kent ME14 1XQ

* *Рукописи Чепмена*

Реєстраційний шифр: U619

Листи Е.Ф.Чепмена, що стосуються його місії в Одесі, 1804 (С6).

Довідкова література: F.Hull. Guide to the Kent Archives Office (1958), також Supplements (1971, 1981).

БІБЛІОТЕКА УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДЖОНА РАЙЛЕНДСА В МАНЧЕСТЕРІ

**The John Rylands University Library of Manchester
Oxford Road
Manchester M13 9PP**

** Архів газети "Guardian "*
Реєстраційний шифр: 223/37/1-70

Документи, що торкаються Польщі, стосуються, головним чином, безпідставних переслідувань українців, 1930-32 рр. Є покажчик.

ДЕПАРТАМЕНТ АРХІВУ МІСТА МАНЧЕСТЕРА

**Manchester City Archives Department
Central Library
St.Peter's Square
Manchester M2 5PD**

**Паспорт на Україну Гіману Ордману, 1880 р.н., 28 жовтня 1898 р.*
Реєстраційний шифр: MISC/857/1

ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ АРХІВ НОРТГЕМПТОНШИРУ

**Northhamptonshire Record Office
Delapre Abbey
Northampton NN4 9AW**

**Папери Олдермена Вальтера Левіса*
Реєстраційний шифр: ZB.49

Листи Р.Т.Пейджета до Левіса про те, що патеру Галвіну необхідно знайти приміщення, де могли б зустрічатись українці, листопад 1952 р., та відповідь (/19).

БІБЛІОТЕКА НОТТІНГЕМСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

**Nottingham University Library
Manuscript Department
University Park
Nottingham NG7 2RD**

*** Папери Лаєріна**

Папери Янка Лаєріна містять машинопис деяких опублікованих його робіт про Гоголя.

БОДЛЕЯНСЬКА БІБЛІОТЕКА

**Bodleian Library
Department of Western Manuscripts
Broad Street
Oxford OX1 3BG**

*** "Kaminiec Podolski. Plan de la ville de Kaminiec dressé sur le lieu par Cyprien Tommaszevicz", 1672**

Реєстраційний шифр: **Sutherland 144 (196)**

Довідкова література: W.H.Black comp. A Descriptive, Analytical and Critical Catalogue of the Manuscripts Bequeathed unto the University of Oxford by Elias Ashmole (1845); Catalogi Codicum Manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae, 5 parts (1853-98); A Summary Catalogue of the Western Manuscripts in the Bodleian Library at Oxford, 7 vols (1895-1953).

БІБЛІОТЕКА ІНСТИТУТУ ТЕЙЛОРА

**Taylor Institution Library
Slavonic and Modern Greek Department
47 Wellington Square
Oxford OX1 2JF**

*** Колекція Морфілла**

Реєстраційний шифр: **Morf.**

Серед паперів В.Р.Морфілла є рукопис чотирьох поетичних рядків, можливо, переклад українського вірша (PG 3972. V6 Ed. 1).

Довідкова література: Catalogue of Autograph Material Acquired by the Library During the Years 1950-1970.

КОРОЛІВСЬКИЙ МОРСЬКИЙ МУЗЕЙ

Royal Naval Museum
Library and Archives
HM Naval Base
Portsmouth
Hampshire PO1 3LR

* *Листування віце-адмірала Д.Дандеса стосовно обстрілу росіянами прапора перемир'я, блокади Азовського моря і бомбардування Одеси, 1855 р.*

Реєстраційний шифр: RNM 170/82; 1021/81

* *Журнал юнги А.М.Пілінга за період його служби на кораблях англійського військово-морського флоту "Venbow" та "Montrose" на Чорному морі, 1919-20 рр.*

Реєстраційний шифр: RNM JD33 1283/83

ЦЕНТР РУКОПИСНОГО АРХІВУ БІ-БІ-СІ

BBC Written Archives Centre
Caversham Park
Reading
Berkshire RG4 8TZ

Урядові папери не видаються 30 років; воєнні – 70 років; інші відкриті до 1962 р.

* *Загальний іноземний*

Реєстраційний шифр: E2

Доповіді і листування, що стосуються радіомовлення України, 1949-54 рр. (/560).

* *Країни (E1)*

* *Вивчення аудиторії (E3)*

* *Записи (E17)*

Відомості про Україну можливі серед матеріалів радіомовлення на СРСР, записів звітів, російської служби Бі-бі-сі, трансляцій на СРСР.

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА І МУЗЕЙ АНГЛІЙСЬКОГО СІЛЬСЬКОГО ЖИТТЯ

Institute of Agricultural History
and Museum of English Rural Life
PO Box 229
University of Reading
Whiteknights
Reading
Berkshire RG6 2AG

** Папери компанії "John Fowler & Co" (Лідс)*

Папери інженерів сільськогосподарських машин, чий бізнес в Росії скеровувався з агенства в Києві, кінець XIX-XX ст.

** Папери компанії "Nadler & Nadler"*

Сільськогосподарські інженери міста Уонтеджа. Листування з агентами в Одесі, кінець XIX і початок XX століття.

** Папери компанії "Ransomes, Sims & Jefferies Ltd"*

Сільськогосподарські інженери з Іпсвічу. Книга російського агенства, 1861-86рр., що включає агенства в Харкові та інших містах; том фінансових розпоряджень для Одеської філії, 1892-19 рр.

АРХІВ КОРОЛІВСЬКИХ БОТАНІЧНИХ САДІВ

Royal Botanic Gardens Archives
Kew, Richmond
Surrey TW9 3AB

**Листи з північної Європи, 1845-1900 Н-М*

Реєстраційний шифр: vol. 136

Лист від Ф.Каменського з Одеси, 1889 р. (ф. 950).

**Листи з північної Європи, 1901-1914 рр.*

Реєстраційний шифр: vol. 138

Лист від Ф.Каменського з Одеси, 1908 (ф. 254).

**Листування Бенкса*

Лист серу Джозефу Бенксу від Антона Паггалеона Хоува з Одеси, 15 серпня 1796 р. (vol. 2, p.147).

Довідкова література: *W.R.Lawson ed. The Banks Letters (1958).*

БІБЛІОТЕКА УНІВЕРСИТЕТУ СВ. АНДРІЯ

St.Andrews University Library
North Street
St.Andrews
Fife KY16 9TR

** Панери Еліс Фрінн*

Реєстраційний шифр: MS DK 508. 6F8

Щоденник і листи, написані на Україні, 1886-87 рр.

МІСЬКІ БІБЛІОТЕКИ ШЕФФІЛДА, АРХІВНИЙ ВІДДІЛ

Sheffield City Libraries, Archives Division
Central Library
Surrey Street
Sheffield S1 1XZ

**Документи компанії "Henry Fisher and Co"*

Реєстраційний шифр: M.D.

Сталеві і шліфувальні заводи Шеффілда. Книги листування, 1904-1909 рр., що містять листи і пам'ятку записку, надіслані до Хьюго Груперта, агента Фішера в Одесі (6675-6).

**Документи "Yorkshire Engine Company"*

Реєстраційний шифр: Y.E.C.

Документи стосуються локомотивів і тендерів, які поставлялись російським залізницям, в тому числі Львівській та Чернівецькій, прибіл. 1869 р.

АРХІВ СОМЕРСЕТУ

**Somerset Record Office
Obridge Road
Taunton TA2 7PU**

** Рукописи Медлікота*
Реєстраційний шифр: **DD/MDL**

Журнал Мервіна Бредфорда Медлікота про його службу на Чорному морі під час Кримської війни містить відомості про події під Одесою і Альмою.

АРХІВ ГРАФСТВА УОРІКШИР

**Warwickshire County Record Office
Priory Park
Cape Road
Warwick CV34 4JS**

** Feilding of Newnham Paddock MSS (Denbigh MSS)*
Реєстраційний шифр: **CR 2017**

Копія заяви міс О.Голенбецької до міського голови Києва з проханням відновити свідцтво про її незаміжність з тим, щоб вона могла взяти шлюб, 7 жовтня 1842р., російською мовою (N2).

АРХІВ БРИТАНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

**The British Red Cross Society Archives
Barnett Hill
Wonersh
Surrey GU5 ORF**

** Рукописи, що стосуються роботи Товариства на Півдні Росії та в Румунії, 1916 р.*

**Інші публікації про дотичні матеріали
в британських архівах**

V.Burtsev. Russian Documents in the British Museum // Slavonic Review. – Vol. 4.– No. 12 (March 1926). – Pp. 669-85.

Ralph Cleminson. The Union Catalogue of Cyrillic Manuscript Codices in the British Isles (The Pennington Catalogue) // *Janet M. Hartley.* The Study of Russian History from British Archival Sources . – London, 1986. – Pp. 1-4.

Ralph Cleminson, comp. A Union Catalogue of Cyrillic Manuscripts in British and Irish Collections /General editors Veronica Du Feu and W.F.Ryan. – London, 1988.

N.E. Evans. Principal Sources in the Public Record Office for the History of Russia and of Anglo-Russian Relations // Solanus. – No16 (July 1981), Pp. 1-14.

Richard Davies. The Leeds Russian Archive // *Janet M.Hartley.* The Study of Russian History from British Archival Sources . – London, 1986. – Pp. 21-5.

Janet M.Hartley. Discovering Russia in British Archives // Britain–USSR. – No. 78 (December, 1987). – Pp. 5-6.

Janet M.Hartley. Eighteenth-Century Russia in British Archives // Newsletter of the Study Group on Eighteenth-Century Russia. – 1985. – Pp. 8-10.

Джанет М.Хартли. Мы знаем друг друга давно // Международная жизнь – 1988.– № 11. – С. 105-116.

Janet M.Hartley ed., The Study of Russian History from British Archival Sources. – London, 1986.

Janet M.Hartley. Survey of Documents and Manuscripts in the United Kingdom Relating to Russia and the Soviet Union: A Progress Report // Solanus. – 1985. – Vol. 20. – Pp. 1-9.

L.Loewenson. Russian Documents in the British Museum // Slavonic (and East European) Review. – Vol. 14. – No 42 (April 1936). – Pp. 661-669.

G.M.Phipps. Manuscript Collections in British Archives Relating to Pre-Petrine Russia // Canadian-American Slavic Studies. – Vol. 6. – No 3 (Fall 1972). – Pp. 400-15.

G.Walker ed. Resources for Soviet, East European and Slavonic Studies in British Libraries. – Birmingham, 1981.

ДОДАТОК

Українські Центральні і крайові установи та організації у Великій Британії

Союз Українців у В.Британії (СУБ)

Спілка з обм.порукою

Голова: д-р Любомир Мазур

Рада Союзу, Президія Ради, Головна Управа СУБ зі Секціями й Комісіями.
Секції: 1) Організація Українських Жінок; 2) Спілка Українських Учителів і
Виховників; 3) Бібліотека й Музей ім. Т.Шевченка. Комісії: 1) Комісія Допомоги
Українському Студентству; 2) Комісія Осель СУБ; 3) Комісія для справ
студентських гуртожитків; 4) Освітня Комісія; 5) Комісія Фондів.

49, Linden Gardens, London, W2 4HG
Great Britain

Телефони:

Головна Управа: 01 229 8392

Книгарня СУБ: 1 229 0140

Fax: 01 792 2499

Організація Українських Жінок (ОУЖ)

Голова: п-ні Богданна Крушельницька

Association of Ukrainian Women in
Great Britain

49, Linden Gardens, London, W2 4HG

Tel.: 01 229 0140

* Подається за довідником: Календар українця у Великій Британії на 1990 рік (Лондон: Накладом Української книгарні і Видавництва СУБ, 6-р. – С. 144-160).

Спілка Українських Учителів і Виховників (СУУВ)

Голова: п.Б.Марченко
 Mr. V.Martschenko
 27, Westfield Road, Leicester, LE5 6HT
 Tel.: 0533 858 419.

Бібліотека й Музей ім.Т.Шевченка

Голова: мгр Дмитро Бартків
 The Library & Museum
 T.Shevchenko
 49, Linden Gardens, London, W2 4HG
 Tel.: 01 229 0140

ВІДДІЛИ СУБ

1. Аштон-а-Ляйн
2. Бедфорд
3. Бірмінггам
4. Блякбурн
5. Болтон
6. Брадфорд
7. Буртон-он-Трент
8. Бері
9. Волвергамптон
10. Волтгем Крос
11. Галіфакс
12. Гаддерсфілд
13. Гай Викоуб
14. Галашілл
15. Глостер
16. Глазгов
17. Глоссоп
18. Дарбі
19. Данді
20. Діннінгтон
21. Донкастер
22. Едінбург
23. Іпсвіч
24. Карлайл

25. Кіхлей
26. Ковентрі
27. Колчестер
28. Кардіф
29. Кіддермінстер
30. Лестер
31. Лідс
32. Лії
33. Лінколн
34. Ліверпул
35. Лондон
36. Лютон
37. Манчестер
38. Мансфілд
39. Ноттінггам
40. Нортгемптон
41. Олдгам
42. Пітерборо
43. Престон
44. Сток-он-Трент
45. Редінг
46. Рочдейл
47. Рашден
48. Рагбі
49. Сканторп
50. Свансі
51. Сляв
52. Стокпорт
53. Свіндон
54. Тодморден
55. Челтенгам
56. Чіддінгфорд

ОСЕРЕДКИ СУБ

1. Бістер.
2. Вейкфілд
3. Гуль
4. Кембрідж
5. Лечворт

6. Ньюкасел-он-Тайн
7. Селбі
8. Честерфілд

АДРЕСИ ДОМІВ СУБ

АШТОН-андер-ЛАЙН
215, Stockport Rd., Ashton-u-Lyne,
OL7 0NP, Lanc's.
Tel.: 061 330 7245*

БЕРІ
14, Openshaw St., Bury, Lanc's, BL9 7EH.
Tel.: 061 764 6713*

БЕДФОРД
170, Bower St., Bedford, Bed's, MK40 3QZ.
Tel.: 0234 51928*

БЛЯКБУРН
Ukrainian Centre,
87, Preston New Rd., Blackburn,
Lanc's, BB2 6AY.
Tel.: 0254 51084*

БОЛТОН
99, Castle St., Bolton, Lanc's, BL2 1JP
Tel.: Branch office: 0204 29258.
Hall: 0204 23725*
Club: 0204 26038*

БРАДФОРД
"Westfield", 169, Legrams Lane,
Bladford, West Yorkshire, BD7 2EA.
Тел.: 0274 572026 (публічний)
Тел. Відділу: 0274 573577

* Зіркою позначені публічні телефони.

ВОЛБЕРГАМПТОН

35, Merridale Street West,
Wolverhampton, WV3 ORJ, W.Midlands.
Тел.: 0902 20441* (Club)

ВОЛТГАМ КРОС

28, Flamstead End Rd., Cheshunt,
EN8 0HT, Hert's.
Тел.: 0992 21288*

ГАЛІФАКС

Ukrainian Home, "Fairfield House",
Queens Rd., Halifax,
West York's, HX1 4LN.
Тел. Відділу: 0422 352904,
УТК 0422 352582*

ГАДДЕРСФІЛД

7, Edgerton Rd., Edgerton,
Huddersfield, W.York's, HD1 5RA.
Тел.: 0484 23278*

ГАЛАШІЛС

7, Roxburgh St., Galashiels,
Selkirkshire, Scotland, TD1 1PB.
Тел.: 0896 3791*

ГЛОСТЕР

37-38, Midland Rd., Gloucester, GL1 4UL.
Тел.: УТК 0452 22506*

ДАНДІ

Ukrainian Home, 1a, Wellington St.,
Dundee, Angus, DD1 2QA, Scotland.
Тел. В-лу: 0382 25521, 0382 24835*

ДАРБИ

27, Charnwood St., Derby DE1 2GU.
Тел.: 0332 47226*

ДАННІНГТОН

Ukrainian Home, 39, Barleycroft Lane,
Dinnington, nr. Sheffield,
S31 7LE, York's.
Тел.: 0909 562589*

ДОНКАСТЕР

Ukrainian Home,
48, Beckett Rd., Wheatley,
Doncaster, South York's, DN2 4AD.
Тел.: 0302 63049*

ЕДІНБУРГ

14, Royal Terrace, Edinburgh,
EH7 5AB, Scotland.
Тел.: 031 556 7622*

ІПСВІЧ

Ukrainian Home, "Wyncroft",
Nelson Rd., off Woodbridge Rd.,
Ipswich, Suffolk, IP4 4DU.
Тел. УТК: 0473 723929

КАРЛАЙЛ

2 Silloth St., Carlisle,
Cumbria, CA2 5UR.
Тел.: 0228 29121*

КОВЕНТРИ

Ukrainian Hall, Leicester Causeway,
Coventry CV1 4HL, W.Midlands.
Тел.: 0203 225962 *

КІДДЕРМІНСТЕР

Ukrainian Home, Sion Hill,
Kidderminster,
W.Midlands, DY10 2XS.
Тел.: 0562 740150*

КІХЛЕЙ

Ukrainian Home, Mayfield Rd.,
Spring Garden Lane,
Keighley, BD20 6LD, W.York's.
Тел.: 0535 603221*

ЛЕСТЕР

2а, Fosse Road South,
Leicester, LE3 0QD.
Тел.: 0533 540227*
Тел. УТК: 0533 558633

ЛІЙ

Ukrainian Home, .
84, Kirkhall Lane,
Leigh, Lanc's, WN7 5AA.
Тел.: 0942 671578*

ЛІНКОЛН

Ukrainian Home, Stairs House,
Lindum Rd., Lincoln, LN2 1NS.
Тел.: 0522 531097

ЛІДС

5, Newton Grove, Leeds,
W.York's, LS7 4HW.
Тел.Відділу: 0532 621458,
УТК: 0532 620061

ЛОНДОН (Централя)

49, Linden Gardens, London, W2 4HG.
Тел.: 01 229 8392 - Головна Управа і Адміністрація "УД"
01 229 0140 - Книгарня.
Факс: 01 792 2499

ЛОНДОН (Відділ)

154, Holland Park Avenue,
London, W11 4UH.
Тел.: 01 603 9482; 01 603 0016*

ЛОНДОН (Студентський гуртожиток)

156, Holland Park Avenue,

London, W11 4UH.

Тел.: 01 371 6543*

ЛЮТОН

16, Cromwell Hill, Luton,

Beds., LU2 7PY.

Тел.: 0582 24835*

МАНЧЕСТЕР

31, Smedley Lane, Cheetham,

Manchester, Lanc's, M8 8XB.

Branch Tel: 061 205 6692: 061 205 1444*

Зал: 061 205 4527*

1, Whalley Rd., Whalley Range,

Manchester M16, Lanc's.

Тел.: 061 226 1286*

МАНСФІЛД

54, Nottingham Road, Mansfield,

Notts, NG18 1BN.

Тел.: 0623 23184*

НОРТГАМПТОН

Ukrainian Arts Theatre Club,

24, Pytchley Street,

Northampton, NN1 5QY.

Тел.: 0604 32764*

НОТІНГГАМ

30, Bentinck Road,

Nottingham, NG7 4AF.

Тел.: 0602 787960*

ОЛДГАМ

9, Scholes Street, off Yorkshire St.,

Oldham, OL1 3SZ, Lanc's

Тел.: 061 624 1575*

ПІТЕРБОРО

Ukrainian Home, Cobden Street,
Peterborough, PE1 2HA, Camb's
Тел.: 0733 68232*

ПРЕСТОН

7, Fishergate Hill,
Preston, PR1 8JB, Lanc's.

РОЧДЕЙЛ

Ukrainian Home,
"Elmfield", 15 Mere Street,
Rochdale, Lanc's, OL11 1HJ.
Тел.: 0706 46134*

РЕДІНГ

Ukrainian Home,
21, Sidmouth Street,
Reading, Berk's, RG1 4QZ.
Тел.: 0734.57214?*

РАГБІ

Ukrainian Home,
15, Little Church Street,
Rugby, CV21 3AW, Warwick's.
Тел.: 0788 541028*

СТОКПОРТ

Ukrainian Home,
185, Buxton Road, Stockport,
SK2 7AA, Cheshire.
Тел.: 061 483 7826*

СТОК-ОН-ТРЕНТ

Ukrainian Home,
34, Hempstall Lane,
Newcastle-under-Lyme, ST3 5JH,
Staff's.

СКАНТОРП
 81-83, Sheffield Street,
 Scunthorpe, South Humberside, DN15 7LD
 Тел.: 0724 840865*

СЛЯВ
 Ukrainian Home,
 17, Lansdowne Avenue,
 Slough, SL1 3SG, Berk's
 Тел.: 0753 24751*

ТОДМОРДЕ'І
 Ukrainian Home,
 Mons Lodge, Burnley Road,
 Todmorden, OL14 7QG, Lanc's.
 Тел.: 0706 813381*

ЧЕЛТЕНГАМ
 Ukrainian Home, Glenfall Lawn,
 Pittville Circus Rd., Cheltenham, Glos,
 GL52 2PX. Тел.: 0242 525321*

ОСЕЛІ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

1. ЧІДДІНГФОЛД
 Ukrainian Home for Old and Disabled Persons
 "Sydenhurst", Chiddingfold, Surrey.
 Тел.: 042 879 3124

2. ВЕСТОН-ОН ТРЕНТ
"КОВЗАРИВКА"
 Ukrainian Pensioners Home,
 Weston-on-Trent, DE7 2BU,
 Derbyshire. Тел.: 0332 700066

Українське Релігійне Товариство Св.Софії у Великій Британії

Голова: всч.о. митрат д-р Іван Музичка
 Ukrainian Religious Society of St.Sophia,
 79, Holland Park, London, W11 3SH
 Тел.: 01 221 1890. Публ.: 01 229 4419

Філія Українського Католицького Університету в Лондоні

St.Clement Ukrainian Catholic
 University London College

Голова: проф. П.Цимбалістий
 79, Holland Park, London, W11 3SH.
 Тел.: 01 221 1890; 01 229 4419*

***Музей Української Визвольної Боротьби
 ім. Степана Бандери***

Голова: інж. Василь Олеськів
 200, Liverpool Road, London, N1 1LF.
 Тел.: 01 607 6266 & 01 607 6267

***Українське Крайове Патріархальне
 Об'єднання Мирян Помісної УКЦеркви у Вел.Британії***

Ukrainian Catholic Patriarchate Lay
 Association in Great Britain

Голова: мгр Роман Кравець
 79, Holland Park, London, W11 3SH.
 Тел.: 01 221 1890

Об'єднання бувших Вояків Українців у Великій Британії (ОБВУ)

Голова: май. д-р Святомир М.Фостун

Association of Ukrainian Former
 Combatants in Great Britain
 49, Linden Gardens, London, W2 4HG
 Тел.: 01 229 8392

Спілка Української Молоді у Великій Британії (СУМ)

Голова: п.Володимир Шляхетко
 Ukrainian Youth Association
 in Great Britain, "Tarasivka"
 Weston-on-Trent, DE7 2BU, Derby's.
 Тел.: 0332 700215; Заля: 0332 702562
 Товариська господа: 0332 700422*

ПЛАСТ у Великій Британії

Голова: п. Микола Попович
 64 King Alfred Street,
 Derby, DE3 3QJ.

Пластова Оселя:

Plastowa Osela "Werchowyna",
 K.W.O.M. Society, "RANGEMORE"
 Trawscoed Road,
 Llysfaen, Nr.Colwyn Bay,
 North Wales. Тел.: 0492 517315

Українська Інформаційна Служба

Головний дир. - інж. В.Олеськів
 Ukrainian Information Service
 200, Liverpool Road, London N1 1LF
 Тел.: 01 607 6266 & 01 607 6267

Українське Товариство у Великій Британії

Голова: Д-р Андрій Драй
Ukrainian Society in Great Britain
15, Godolphin Road, London W.12 8JE
Тел.: 01 743 6756

Українська Гетьманська Організація у Великій Британії (СГД)

Крайовий Начальник СГД у В.Британії -
Пполк. Іван Горобець-Софіївський
Ukrainian Hetman Organisation
in Great Britain
18, Mill Hill Road, Derby, DE3 6SF.
Тел.: 0332 365049

Українська Комбатантська Рада у Великій Британії

В.о.голови - інж. Теодор І.Кудлик
79, Holland Park, London, W11 3SH.
Тел.: 01 221 1890

Українська Видавнича Спілка

Головний дир. - інж. Василь Олеськів
Ukrainian Publishers Ltd.
200, Liverpool Road, London N1 1LF
Тел.: 01 607 6266 & 01 607 6267

Товариство Українських Літераторів у Великій Британії

Голова - д-р Святомир М.Фостун
Society of Ukrainian Litterateurs
in Great Britain
49, Linden Gardens, London, W2 4HG
Тел.: 01 229 8392

Легіон Симона Петлюри

LSP

Голова: п.Петро Коломиєць
521 Chorley Old Road
Bolton, Lanc's BL1 6AE

Товариство "Гуцульщина" у В.Британії

Голова: Василь Потек
"Corner House",
19, Burlington Rd., Sherwood,
Nottingham, NG5 2GR.

Товариство "Бойківщина" у Великій Британії

Голова: Роман Гринаш
43 Boardman Road
Manchester, M8 6WS

Українська Студентська Громада у Великій Британії

Голова: Мгр Степан Олеськів
Ukrainian Students Union
79, Holland Park, London, W11 3SH.
Тел.: 01 221 1890

Кооператива "НОВА ФОРТУНА"

Спілка з обмеженою порукою
Голова - дир. Петро Лагчак
Централя Кооперативи:
49, Linden Gardens, London, W2 4HG
Тел.: 01 229 8392

Імпортний Відділ і Гуртівня FREGATA (Merchants) Ltd.

Alric Ave., off Bruce Rd., Graven Park,
London, NW10 8RA.
Тел.: 01 451 4349; 01 451 4340

*Експортний Відділ і Гуртівня
Текстильних Товарів*

BROWNEJONES Ltd.,
Alric Ave., off Bruce Rd., Graven Park,
London, NW10 8RA.
Тел.: 01 459 7200

PODOLIA Co. Ltd

687-689 Manchester Old Road,
Rhodes, Middleton, Lanc's.
Тел.: 061 643 8301

"NOVA BAKERY - PODOLIA"

43, Roundthorn Road,
Oldham, Lanc's, OL4 1AY
Тел.: 061 624 4660

ЗМІСТ

Огляд документів та рукописів у Великобританії, що стосуються Росії та колишнього Радянського Союзу	5 37
Матеріали, що стосуються України, в архівосховищах Великобританії	6 38
Документи, що стосуються України, вміщені в <i>Guide to Documents and Manuscripts in the United Kingdom Relating to Russia and the Soviet Union</i>	7 39
Национальна бібліотека Уельсу	8 40
Бібліотека Бірмінгемського університету	8 40
Музей Королівського полку зв'язку	8 40
Бібліотека Брістольського університету	9 41
Бібліотека Кембріджського університету	9 41
Архівний центр Черчілль Коледжу	9 42
Бібліотека Трінті Коледжу	10 43
Архівна служба Глеморгана	10 43
Бібліотека Данді університету	10 43
Даремський університет, Відділ палеографії та дипломатики	11 44
Национальна бібліотека Шотландії	11 44
Бібліотека Мітчелла	11 45
Кестон Коледж	12 45
Бібліотека Бразертон	12 45
Документальний архів Південного Сассексу	13 47
Архівна служба Лінкольнширу	13 47
Ліверпульські міські бібліотеки	13 48
Рада представників британських євреїв	14 48
Британська архітектурна бібліотека	14 49
Британська бібліотека	14 49
Британська бібліотека політичних та економічних наук	15 51
Архів фірми "Кейбл енд Уайрлесс"	16 51
Бібліотека Гілдогльу	16 52
Документальний архів Палати Лордів	16 52
Архів Імперського коледжу науки і технології	17 53
Імперський військовий музей	17 54
Бібліотека і архів Міністерства у справах Індії	20 57
Архів Лейбористської партії	20 57
Бібліотека Ламбетського палацу	21 58
Центр Ліддела Харта для військових архівів	21 59
Лондонське товариство Ліннея	22 60

Архів Мідленд Банку	22	60
Національний Морський музей	23	60
Польський Інститут і Музей Сікорського	23	61
Польська бібліотека	24	62
Державний архів	24	62
Музей Королівських Повітряних Сил	25	64
Лондонське Королівське ентомологічне товариство	25	64
Бібліотека Школи славістичних та східноєвропейських студій	25	64
Бібліотека Товариства Квakerів	26	65
Архів газети "The Times"	26	65
Архів та бібліотека Конгресу Тред-юніонів	26	66
Бібліотека Об'єднаної Великої Ложі Англії	27	66
Архів Об'єданого Товариства поширення Євангелія	27	66
Університетський коледж, Лондон	27	67
Уелкамський інститут з історії медицини	28	68
Вестмінстерський єпископський архів	28	68
Архівний відділ Кенту	29	69
Бібліотека Університету імені Джона Райлендса в Манчестері	29	70
Департамент Архіву міста Манчестера	29	70
Документальний архів Нортгемптонширу	29	70
Бібліотека Нотгінгемського університету	30	71
Бодлеянська Бібліотека	30	71
Бібліотека Інституту Тейлора	30	71
Королівський морський музей	31	72
Центр рукописного архіву Бі-бі-сі	31	72
Інститут історії сільського господарства і Музей англійського сільського життя	31	73
Архів Королівських ботанічних садів	32	73
Бібліотека університету Св. Андрія	32	74
Міські бібліотеки Шеффілда, Архівний відділ	33	74
Архів Сомерсету	33	75
Архів графства Уорікшир	33	75
Архів Британського Товариства Червоного Хреста	33	75
Інші публікації про дотичні матеріали в британських архівах	34	76
Додаток		78
Українські Центральні і крайові установи та організації у Великій Британії		78

